

**Opmaak voor het implementatierapport van het
Verdrag van Aarhus overeenkomstig beslissing IV/4
(ECE/MP.PP/2011/2/Add.1)**

**Het hierna volgende rapport is voorgelegd namens
het Vlaamse Gewest van het Koninkrijk België
overeenkomstig beslissingen I/8, II/10 en IV/4.**

Naam van de verantwoordelijke, belast met
het voorleggen van het rapport: Marc Smaers

Handtekening :

Datum: 18/12/2013

Implementatierapport

Gelieve de volgende details over het ontstaan van dit rapport in te vullen

---

Entiteit: Het Vlaamse Gewest

Gewestelijk contactpunt:

Volledige naam van de instelling: Vlaamse Overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Internationaal Milieubeleid

Naam en titel van de verantwoordelijke: Jean-Pierre Heirman

Postadres: Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 Brussel

Telefoon: + 32 2 553.80.16

Fax: + 32 2 553.80.05

E-mail: info@lne.be

Contactpersoon voor het gewestelijk rapport

(indien het om een andere persoon gaat):

Volledige naam van de instelling: Vlaamse Overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Internationaal Milieubeleid

Naam en titel van de verantwoordelijke: Marc Smaers
Juridisch beleidsmedewerker
Internationaal Milieubeleid

Postadres: Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 Brussel

Telefoon: + 32 2 553.81.26
Fax: + 32 2 553.81.65
E-mail: Marc.smaers@lne.vlaanderen.be

I. Process by which the report has been prepared

Verschaft beknopte informatie over de voorbereidingsprocedure van dit rapport, alsook informatie over welke soorten overheidsdiensten geconsulteerd werden of bijgedragen hebben tot de voorbereiding, over hoe het publiek geraadpleegd werd en hoe rekening werd gehouden met de resultaten van de publieke raadpleging en over het materiaal dat gebruikt werd als basis voor de voorbereiding van het rapport.

Antwoord:

Het Vlaamse deelrapport werd voorbereid door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie op basis van het rapport van 22010, via intern overleg met verschillende diensten, en met consultatie van het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed en de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur.

Publieke consultatie:

In de periode van 1 oktober tot 15 november 2013 werd het Vlaamse ontwerprapport op het Internet geplaatst (www.lne.be). Iedereen verkreeg hierbij de mogelijkheid tot het indienen van schriftelijke opmerkingen.

Er werd geen enkele reactie ontvangen.

II. Particular circumstances relevant for understanding the report

Rapporteur over om het even welke bijzonderheden die relevant zijn om het rapport te begrijpen, bv. is er een federale en/of gedecentraliseerde besluitvormingsstructuur, hebben de bepalingen van het Verdrag een direct effect op de inwerkingtreding, of vormen financiële belemmeringen een opmerkelijke hindernis voor de implementatie (facultatief).

Antwoord:

Vlaamse decreten hebben dezelfde rechtskracht als federale wetten. België is een federale staat. Zie hiervoor het antwoord in het federale rapport (www.health.fgov.be)

Gebruikte afkortingen:

B.S.: Belgisch Staatsblad

DOB: Decreet van 26.03.2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, B.S., 01.07.2004, err. B.S., 18.08.2004, gewijzigd bij het decreet van 27.04.2007, B.S., 05.11.2007.

DABM: Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid: Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S., 03.06.1995

VLAREM I: Besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning, B.S., 26.06.1991

LNE: Departement Leefmilieu, Natuur en Energie

VMM: Vlaamse Milieumaatschappij

VLM: Vlaamse Landmaatschappij

INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

IBW: Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

SERV: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
Mina-raad: Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
OVAM: Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

III. Legislative, regulatory and other measures implementing the general provisions in article 3, paragraphs 2, 3, 4, 7 and 8

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen voor het uitvoeren van de algemene bepalingen in paragrafen 2, 3, 4, 7 en 8 van artikel 3.

Verklaar hoe deze paragrafen geïmplementeerd werden. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties de vereiste bijstand verlenen;
- (b) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen ter bevordering van milieueducatie en milieubewustzijn
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen die de toepassing van de beginselen van dit Verdrag internationaal bevorderen; met inbegrip van:
  - (i) Measures taken to coordinate within and between ministries to inform officials involved in other relevant international forums about article 3, paragraph 7, of the Convention and the Almaty Guidelines, indicating whether the coordination measures are ongoing;
  - (ii) Measures taken to provide access to information at the national level regarding international forums, including the stages at which access to information was provided;
  - (iii) Measures taken to promote and enable public participation at the national level with respect to international forums (e.g., inviting non-governmental organization (NGO) members to participate in the Party's delegation in international environmental negotiations, or involving NGOs in forming the Party's official position for such negotiations), including the stages at which access to information was provided;
  - (iv) Measures taken to promote the principles of the Convention in the procedures of other international forums;
  - (v) Measures taken to promote the principles of the Convention in the work programmes, projects, decisions and other substantive outputs of other international forums;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat personen die hun rechten uitoefenen overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag niet gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd worden.

Antwoord:

Paragraaf 1 (cfr. “*Guidance on reporting requirements*”): Jaarlijks wordt een rapport opgesteld over de beroepen inzake openbaarheid van administratieve documenten (art. 9.1 van het Verdrag) en over de verspreiding van milieu-informatie langs elektronische weg (art. 5.3. van het Verdrag).

(a): Met betrekking tot paragraaf 2

In de deontologische code van 6 juli 2011, die van toepassing is op alle personeelsleden van de Vlaamse regering, wordt de gezamenlijke opdracht voor alle personeelsleden als volgt omschreven: “*Wij verzorgen de best mogelijke dienstverlening aan de bevolking...*”. Het principe van de klantvriendelijke dienstverlening houdt o.m. in dat in elke correspondentie de naam, functie en adresgegevens van de ambtenaar worden vermeld. Verder is uitdrukkelijk bepaald dat de personeelsleden klanten behulpzaam moeten zijn bij administratieve formaliteiten en dat ze hen moeten doorverwijzen naar de juiste persoon of afdeling.

In het geval van verkrijgen tot milieu-informatie wordt deze algemene verplichting nader gepreciseerd (zie het antwoord bij de vraag over artikel 5, lid 2 van het Verdrag).

De gelegenheden tot inspraak worden via de openbare media bekend gemaakt. De Vlaamse Overheid neemt daartoe initiatieven tot digitalisering en elektronische gegevensuitwisseling. Wanneer burgers bijkomende vragen hebben over mogelijkheden tot inspraak kunnen zij daarmee terecht bij de openbare besturen, te beginnen bij het dichtstbijzijnde lokale niveau. Het Vlaamse Gewest heeft daarnaast een eerstelijns informatiedienst met een uniek nummer (1700) waar men met alle vragen terecht kan: de Vlaamse infolijn.

(b): Met betrekking tot paragraaf 3

Iedere overheidsinstantie is wettelijk verplicht het publiek voor te lichten over de rechten die het krijgt inzake toegang tot informatie (art. 28, § 1 DOB).

De website bevat ter zake heel wat nuttige informatie voor de burger, o.m. een toelichting bij het wettelijk kader en een lijst van veelgestelde vragen en de geanonimiseerde beslissingen van de beroepsinstantie.

Uit de evaluatie van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur (vermeld infra bij artikel 4) is gebleken dat er nog bijkomende inspanningen nodig zijn om de burger meer op een systematische manier te informeren over zijn recht om documenten in te zien.

Milieueducatie en milieubewustzijn in het algemeen.

Milieueducatie heeft tot op vandaag geen decretale verankering. De Vlaamse Regering keurde op 18 juli 2003 het ‘Programma Natuur- en Milieueducatie’ voor onbepaalde duur goed. Binnen het departement Leefmilieu, Natuur en Energie vervult de Dienst Milieuvorming en –educatie een katalyserende rol in de ontwikkeling van doelgroepgerichte, participatieve en geïntegreerde NME. Duurzame ontwikkeling vormt hierbij het referentiekader.

NME is een onderdeel van de sociale instrumenten van het milieubeleid. Het ontwerp Milieubeleidsplan 2011-2015 bestendigt de stimulerende en ondersteunende rol van natuur- en milieueducatie in Vlaanderen en stipuleert verder: “Dit gebeurt ervaringsgericht, geïntegreerd en op een participatieve wijze. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan het Vlaams Implementatieplan Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO). Zowel het formeel en niet-formeel leren (jeugd, volwassenen, gezinnen) als het formeel onderwijs (MOS en Ecocampus) komen aan bod. De Vlaamse educatieve centra spelen daarbij een belangrijke rol als kennis- en vormingscentrum voor natuur en milieu en als proeftuin voor vernieuwende technieken.”

Via de Samenwerkingsovereenkomsten 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' (2002-2007, 2008-2013) stimuleert de Vlaamse overheid lokale overheden om rond diverse milieuthema's (zoals afval- en productbeleid, water, mobiliteit, energie, hinder, natuur/bos/groen/landschappen) om het bewustzijn inzake milieu binnen de eigen organisatie als naar het brede publiek toe te

verhogen. In ruil voor het uitvoeren van een aantal actieprogramma's en projecten kunnen lokale overheden subsidies ontvangen. Parallel aan de samenwerkingsovereenkomsten met lokale overheden werden ook overeenkomsten gesloten met NGO's (2008-2010) ter ondersteuning van het lokale milieubeleid..

Ook de projectwerking van NGO's draagt bij tot de verhoging van dit bewustzijn. Dit wordt door de Vlaamse overheid ondersteund.. Hiervoor werd een speciaal Projectenfonds opgericht (via het besluit van de Vlaamse Regering van 10.10.2003 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de subsidiëring van projecten inzake duurzaam milieu- en natuurbeleid).

(c): Met betrekking tot paragraaf 4

De volgende regelgeving is terzake van toepassing in Vlaanderen:

- Decreet van 29.04.1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen, *B.S.*, 31.05.1991;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 16.12.1992 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en de criteria die gelden voor de toekenning van een subsidie aan erkende verenigingen die actief zijn op het gebied van de bosbouw, de jacht of het faunabeheer, *B.S.*, 02.04.1993;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 16.12.1992 houdende uitvoering van de artikelen 8, 9 en 10 van het decreet van 29 april 1991 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen, *B.S.*, 27.05.1993;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10.10.2003 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de subsidiëring van projecten inzake duurzaam milieu- en natuurbeleid, *B.S.*, 04.11.2003;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10.10.2003 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de Milieu- en Natuurverenigingen, *B.S.*, 10.12.2003.

De Vlaamse overheid ondersteunt ook initiatieven om nieuwere vormen van participatie ingang te doen vinden. Het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk & Technologisch Aspectenonderzoek (ViWTA), verbonden aan het Vlaams Parlement, organiseert projecten waarin participatie van de burger een belangrijk aandeel heeft, en biedt daartoe, door o.a. de verspreiding van een handboek, ook methodologische ondersteuning.

(d): Met betrekking tot paragraaf 7

In het verleden werd een bevraging georganiseerd binnen de overheidsdiensten over de toepassing van de PPIF-guidelines. De coördinatie van het Vlaamse internationale milieubeleid gebeurt via een permanent orgaan: het Vlaams Overleg Internationaal Milieubeleid (VOIM), en binnen België via het permanente Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM). Om het halfjaar, in januari en juli, wordt er een informatievergadering georganiseerd met organisaties die betrokken partij zijn bij het milieubeleid: beroepsfederaties, vakbonden, milieuorganisaties,... In deze vergaderingen worden de prioritaire onderhandelingsdossiers voor het komende halfjaar toegelicht. Deze prioriteiten worden telkens ook toegelicht in een grondige informatieve nota, die vooraf wordt verstuurd naar alle stakeholders die op deze vergaderingen zijn uitgenodigd. Via de website <http://www.lne.be/themas/beleid/internationaal/multilateraal-milieubeleid/> wordt de burger geïnformeerd over de totstandkoming van het multilaterale beleid en wordt een overzicht aangeboden van de verschillende internationale fora, agenda en dossiers.

(e): Met betrekking tot paragraaf 8

Het principe van het recht op vrije meningsuiting, gekoppeld aan het recht op bescherming van een gezond leefmilieu is grondwettelijk verankerd in art. 19, respectievelijk 23 van de gecoördineerde Grondwet.

Art. 19 bepaalt terzake het volgende: "*De vrijheid van erediens, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn*

gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd".
Art. 23 bepaalt het volgende: "Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.
Die rechten omvatten inzonderheid: (...) 4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu (...). Zie ook federaal rapport (www.health.fgov.be)

IV. Obstacles encountered in the implementation of article 3

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van bovenstaande paragrafen van artikel 3.

Antwoord:

V. Further information on the practical application of the general provisions of article 3

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de algemene bepalingen van artikel 3.

Antwoord:

Antwoord:

(a) Met betrekking tot paragraaf 2

De principes van het Verdrag van Aarhus, waaronder de bijstandsverplichting van overheidsfunctionarissen, werden uitvoerig toegelicht in verschillende infosessies over het Verdrag bij verschillende overheidsdiensten.

(b): Met betrekking tot paragraaf 3

Het Verdrag wordt gepromoot op het internet via de federale portaalsite www.aarhus.be en www.lne.be/themas/regelgeving/aarhus

VI. Website addresses relevant to the implementation of article 3

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

www.aarhus.be

www.lne.be/themas/regelgeving/aarhus

VII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to environmental information in article 4

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot milieu-informatie in artikel 4.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 4 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
  - (i) iedereen toegang heeft tot informatie zonder dat men een bepaald belang moet aantonen;
  - (ii) afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat, verschaft worden;
  - (iii) de informatie in de verzochte vorm verschaft wordt;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen, bepaald in **paragraaf 2**, gerespecteerd worden;
- (c) Met betrekking tot **paragrafen 3 en 4**, maatregelen genomen om:
  - (i) uitzonderingen op de (verzoeken tot) openbaarmaking te bepalen;
  - (ii) te waarborgen dat de belangenafweging op het einde van paragraaf 4 toegepast wordt;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat een overheidsinstantie die de verzochte milieu-informatie niet bezit, de nodige actie onderneemt;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om de plicht tot opsplitsing en het beschikbaar stellen van informatie te implementeren;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat weigeringen voldoen aan de termijnen en de andere vereisten met betrekking tot weigeringen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan de vereisten in verband met het heffen van kosten wordt voldaan.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PASSIEVE OPENBAARHEID VAN MILIEU-INFORMATIE

- Art. 32 Gecoördineerde Grondwet: "*Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134*".
- Decreet van 26.03.2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 01.07.2004, err. *B.S.*, 18.08.2004, gewijzigd bij de decreten van 27.04.2007 (*B.S.*, 05.11.2007) en 21.06.2013 (*B.S.*, 19.07.2013).
- Besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 tot oprichting van de

beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie, *B.S.*, 05.11.2007.

- Omzendbrief VR 2006/26 van 1 december 2006 betreffende openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 23.03.2007.
- Decreet van 20.02.2009 betreffende de Geografische Data-Infrastructuur in Vlaanderen, *B.S.* 28.04.2009.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10.09.2010 tot bepaling van de nadere regels voor de toegang tot en het hergebruik door de deelnemers aan GDI-Vlaanderen van de geografische gegevensbronnen en geografische diensten toegevoegd aan de GDI., *B.S.*, 07.10.2010.

Het recht op toegang tot milieu-informatie (en andere informatie) wordt geregeld door de regelgeving inzake openbaarheid van bestuur. Teneinde uitvoering te geven aan haar internationale en Europese verplichtingen, heeft het Vlaams Parlement op 26.03.2004 het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur goedgekeurd. Dit decreet werd officieel bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad (B.S.)* van 01.07.2004 (erratum, *B.S.*, 18.08.2004).

Het is van toepassing op alle overheidsinstanties binnen het Vlaamse Gewest, en ook op de provincies en gemeenten.

In 2010 werd de toepassing van het decreet grondig geëvalueerd; dit evaluatierapport werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 22 januari 2010.

Een besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 regelt de werking van de beroepsinstantie.

II. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Het beginsel van de non-discriminatie is grondwettelijk vastgelegd in art. 11 van de gecoördineerde Grondwet, waarvan de tekst luidt: "*Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden*". Het non-discriminatiebeginsel is ook aanwezig in artikel 32 van de Grondwet en in het decreet zelf die het recht van toegang garanderen aan eenieder.

III. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Het decreet van 26.03.2004 betreffende de openbaarheid van bestuur bevat met betrekking tot milieu-informatie de volgende relevante definities:

BESTUURSINSTANTIE (art. 3, 1° DOB):

- a) een rechtspersoon die is opgericht bij of krachtens de Grondwet, een wet, decreet of ordonnantie;*
- b) een natuurlijke persoon, een groepering van natuurlijke personen, een rechtspersoon of groepering van rechtspersonen die in hun werking bepaald en gecontroleerd worden door a);*
- c) een natuurlijke persoon, een groepering van natuurlijke personen, een rechtspersoon of groepering van rechtspersonen, voorzover zij door een bestuursinstantie in de zin van a) zijn belast met de uitoefening van een taak van algemeen belang of voorzover zij een taak van algemeen belang behartigen en beslissingen nemen die derden binden.*

De rechterlijke macht valt buiten deze definitie, behalve wanneer ze optreedt in een andere hoedanigheid dan de rechterlijke. De wetgevende vergaderingen en de daaraan verbonden instellingen vallen buiten deze definitie, behalve inzake aangelegenheden met betrekking tot overheidsopdrachten en personeelsleden van hun diensten. De uitvoerende macht valt er eveneens buiten voorzover deze optreedt in een rechterlijke hoedanigheid".

MILIEU-INSTANTIE (art. 3, 2° DOB):

- "a) een bestuursinstantie;*
- b) elke rechtspersoon, natuurlijke persoon of groepering ervan die onder toezicht staat*

van een bestuursinstantie, voorzover zij openbare verantwoordelijkheden of functies uitoefent of openbare diensten verleent met betrekking tot het milieu.
De rechterlijke macht valt buiten deze definitie, behalve wanneer ze optreedt in een andere hoedanigheid dan de rechterlijke. De wetgevende vergaderingen en de daaraan verbonden instellingen vallen buiten deze definitie, behalve inzake aangelegenheden met betrekking tot overheidsopdrachten en personeelsleden van hun diensten. De uitvoerende macht valt er eveneens buiten voorzover deze optreedt in een rechterlijke hoedanigheid".

INSTANTIE (art. 3, 3° DOB):
"een bestuursinstantie of een milieu-instantie".

Opmerking: het begrip "instantie" zoals bedoeld in art. 3, 3° DOB stemt zowel juridisch als inhoudelijk volledig overeen met de omschrijving van "overheidsinstantie" zoals bedoeld in art. 2, 2 van het Verdrag van Aarhus. Om die reden wordt hierna steeds verwezen naar het in de Vlaamse regelgeving gehanteerde begrip "instantie".

MILIEU-INFORMATIE (art. 3, 5° DOB):
"informatie betreffende:

- a) het milieu;
- b) maatregelen en activiteiten die aanleiding geven of kunnen geven tot druk op het milieu, alsook de analyses en evaluaties ervan die relevant zijn voor de maatregelen en activiteiten, bedoeld in e);
- c) de druk die de maatregelen en activiteiten, bedoeld in b), veroorzaken op het milieu via de factoren van milieuverstoring zoals verontreinigingsfactoren;
- d) de natuur, de cultureel waardevolle gebieden en bouwwerken, de gezondheid, de veiligheid en de levensomstandigheden van de mens en de effecten daarop, telkens voorzover ze worden of kunnen worden aangetast door de toestand van het milieu, de maatregelen en activiteiten, bedoeld in b), of de verstoringfactoren, bedoeld in c);
- e) maatregelen en activiteiten die tot doel hebben het milieu en de elementen, bedoeld in d), in stand te houden, te herstellen, te ontwikkelen, of druk op het milieu te voorkomen, te beperken of te compenseren, alsook de analyses en evaluaties ervan".

Noot:

(BETROKKEN) PUBLIEK:

Dit begrip is niet gedefinieerd in het DOB.

Artikel 7, tweede lid DOB bepaalt terzake: "De instantie is verplicht aan ieder natuurlijk persoon, rechtspersoon of groepering ervan die erom verzoekt, de gewenste bestuursdocumenten openbaar te maken door er inzage in te verlenen, er uitleg over te verschaffen of er een afschrift van te overhandigen".

IV. IMPLEMENTATIE ART. 4 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

"chapeau" (cfr. "Guidance on reporting requirements"): alle aanvragen inzake administratieve documenten moeten verplicht geregistreerd worden. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen milieu-informatie en andere informatie. Hierover wordt steeksgewijze gerapporteerd aan de overkoepelende beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur.

- (i): de aanvrager moet geen belang aantonen (art. 17, § 2 DOB), de enige vereiste is dat hij zijn identiteit aangeeft, maar ook dit is geen ontvankelijkheidsvoorwaarde;
- (ii): de aanvrager kan kiezen of hij inzage wenst van het gevraagde document, of hij er uitleg over wenst, of hij er een afschrift van wil hebben. De instantie is verplicht deze keuze te respecteren (art. 7, tweede lid DOB);
- (iii): de instantie moet het document in de gevraagde vorm geven indien dit document in de gevraagde vorm beschikbaar is of redelijkerwijze kan ter

beschikking gesteld worden. Is dit niet het geval, dan moet de instantie meedelen in welke andere vorm of vormen het document beschikbaar is of redelijkerwijze ter beschikking kan gesteld worden (art. 20, § 1 DOB).

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

De aanvraag wordt zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen vijftien kalenderdagen schriftelijk, per fax per e-mail beantwoord (geldt zowel voor weigeringen als voor positieve beslissingen) en zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen dertig kalenderdagen uitgevoerd. Deze termijnen kunnen verlengd worden met vijftien kalenderdagen indien de gevraagde informatie moeilijk tijdig te verzamelen is of als de toetsing aan de uitzonderingsgronden moeilijk tijdig uit te voeren is (art. 20, § 2 en § 3 DOB). Wanneer deze termijn wordt overschreden krijgt de aanvrager het recht om beroep in te stellen (art. 22 DOB).

Voor milieu-informatie kan de aanvrager een kortere termijn voorstellen; indien de milieu-informatie niet binnen deze termijn kan ter beschikking gesteld worden moet de milieu-instantie dit motiveren (art. 17, § 1 en art. 20, § 1 DOB).

(c) Met betrekking tot paragrafen 3 en 4

(i) De weigeringsgronden worden opgesomd in de artikelen 10, 11 en 15 DOB, hierna geciteerd:

Art. 10:

"De in artikelen 11, 13, 14 en 15 bepaalde uitzonderingen worden geval per geval restrictief uitgelegd. Bovendien gebeurt dit in geval van artikelen 11, 14 en 15 met inachtneming van het met de openbaarmaking gediende openbaar belang".

Art. 11:

"De instanties, genoemd in artikel 4, § 1, mogen een aanvraag afwijzen:

- 1° als de aanvraag kennelijk onredelijk blijft of op een te algemene wijze geformuleerd blijft, na een verzoek van de instantie tot herformulering van de eerste aanvraag, als bedoeld in artikel 18;*
- 2° als de aanvraag betrekking heeft op bestuursdocumenten die niet af of onvolledig zijn".*

Art. 15:

"§ 1. De in artikel 4 genoemde milieu-instanties wijzen de aanvraag tot openbaarmaking af, voorzover die betrekking heeft op milieu-informatie, indien ze van oordeel zijn dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van één van de volgende belangen:

- 1° de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de openbaarmaking instemt;*
- 2° het geheim van de beraadslagingen van de Vlaamse regering en van de verantwoordelijke overheden die ervan afhangen, het geheim van de beraadslagingen van de organen van het Vlaams Parlement, evenals het bij wet of decreet bepaalde geheim van de beraadslagingen van de organen van de instanties, genoemd in artikel 4, § 1, 3° tot 10°;*
- 3° het vertrouwelijk karakter van bestuursdocumenten die uitsluitend ten behoeve van de strafvordering of de vordering van een administratieve sanctie werden opgesteld ;*
- 4° het vertrouwelijk karakter van bestuursdocumenten die uitsluitend ten behoeve van de mogelijke toepassing van tuchtmaatregelen werden opgesteld, zolang de mogelijkheid om een tuchtmaatregel te nemen blijft bestaan;*
- 5° de bescherming van de informatie die door een derde werd verstrekt zonder dat hij daartoe verplicht werd en die hij uitdrukkelijk als vertrouwelijk heeft bestempeld, tenzij die persoon met de openbaarmaking instemt;*
- 6° het vertrouwelijk karakter van de internationale betrekkingen van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap en van de betrekkingen van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap met de supranationale*

instellingen, met de federale overheid en met andere gemeenschappen en gewesten;

- 7° *het vertrouwelijk karakter van commerciële en industriële informatie, wanneer deze informatie beschermd wordt om een gelegitimeerd economisch belang te vrijwaren, tenzij degene van wie de informatie afkomstig is, met de openbaarheid instemt;*
- 8° *de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid een eerlijk proces te verkrijgen;*
- 9° *de vertrouwelijkheid van het handelen van een milieu-instantie, voorzover die vertrouwelijkheid noodzakelijk is voor de uitoefening van de administratieve handhaving, de uitvoering van een interne audit of de politieke besluitvorming ;*
- 10° *de openbare orde en veiligheid;*
- 11° *de bescherming van het milieu waarop de informatie betrekking heeft.*

§ 2. Voorzover de verzochte informatie betrekking heeft op emissies in het milieu, zijn de in § 1, 1°, 2°, 5°, 7°, 9° en 11° genoemde uitzonderingsgronden niet van toepassing.

Voor de in § 1, 3°, 4°, 6°, 8° en 10° genoemde uitzonderingsgronden wordt in aanmerking genomen of de verzochte informatie betrekking heeft op emissies in het milieu".

Opmerking:

De uitzonderingsgronden opgenomen in de federale regelgeving zijn ook van toepassing voor het Vlaamse Gewest voor zover de informatie betrekking heeft op gronden die tot de federale bevoegdheid behoren.

De uitzonderingsgronden opgenomen in de Vlaamse regelgeving zijn ook van toepassing voor de federale overheid voor zover het gronden betreft die tot de Vlaamse bevoegdheid behoren (art. 4 § 2 DOB).

(ii) de belangenafweging is opgenomen in art. 10 en de kopzin van art. 15, § 1 DOB:

Art. 10:

“De in artikel 11, 13, 14 en 15 bepaalde uitzonderingen worden geval per geval restrictief uitgelegd. Bovendien gebeurt dit in geval van artikel 11, 14 en 15 met inachtneming van het met de openbaarmaking gediende openbaar belang.”

Art. 15:

“§ 1. De in artikel 4 genoemde milieu-instanties wijzen de aanvraag tot openbaarmaking af, voorzover die betrekking heeft op milieu-informatie, indien ze van oordeel zijn dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van één van de volgende belangen:(...)”.

(d) Met betrekking tot paragraaf 5

Indien de aanvraag wordt gericht aan een instantie die het gevraagde bestuursdocument niet in haar bezit heeft, dan moet deze instantie de aanvraag zo spoedig mogelijk doorsturen naar de instantie die het document vermoedelijk in haar bezit heeft, en moet zij de aanvrager hiervan onmiddellijk op de hoogte brengen (art. 17, § 3, tweede lid DOB). Een nieuwe termijn begint in dit geval te lopen.

Hetzelfde geldt indien de aanvraag wordt gericht aan de communicatie-ambtenaar die per ministerie wordt aangesteld: deze stuurt de aanvraag eveneens onmiddellijk door en verwittigt de aanvrager hiervan.

Indien de aanvraag wordt gericht aan een archief en betrekking heeft op een document dat door een instantie in een archief werd neergelegd, stuurt het archief de aanvraag onmiddellijk door naar die instantie.

(e) Met betrekking tot paragraaf 6

Deze verplichting is opgenomen onder art. 9 DOB: een bestuursdocument wordt gedeeltelijk openbaar gemaakt als informatie waarop een uitzondering van toepassing is,

samen met andere informatie in één bestuursdocument vervat zit, en het mogelijk is om de genoemde informatie te scheiden van de andere informatie. In dat geval moet in de beslissing uitdrukkelijk worden vermeld dat het bestuursdocument slechts gedeeltelijk openbaar mag worden gemaakt en in de mate van het mogelijke moet worden aangegeven op welke plaatsen informatie werd weggelaten en welke uitzonderingsgronden hiervoor werden ingeroepen.

(f) Met betrekking tot paragraaf 7

Een aanvraag tot openbaarmaking moet zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen vijftien kalenderdagen schriftelijk, per fax of per e-mail beantwoord worden (art. 20, § 2, eerste lid DOB). Deze termijn kan verlengd worden tot een termijn van dertig kalenderdagen als de gevraagde informatie moeilijk tijdig te verzamelen is of als de toetsing van aan de uitzonderingsgronden moeilijk tijdig uit te voeren is. Een verlengingsbeslissing wordt schriftelijk meegedeeld aan de aanvrager en vermeldt de reden of redenen voor het uitstel (art. 20, § 2, vierde lid DOB).

Elke afwijzing van een aanvraag tot openbaarmaking moet uitdrukkelijk gemotiveerd zijn. Deze motiveringsverplichting vloeit grotendeels voort uit de algemene federale wet van 29 juli 1991 *betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen B.S.*, 12.09.1991).

Bij elke beslissing of administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor de burger of een andere overheidsinstantie, moeten tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld, zoniet wordt de beslissing niet geldig ter kennis gebracht. Bij ontstentenis van die vermelding neemt de termijn voor het indienen van een beroep een aanvang vier maanden na kennisgeving van de beslissing (art. 35 DOB), terwijl de normale beroepstermijn dertig kalenderdagen bedraagt.

(g) Met betrekking tot paragraaf 8

Het recht op inzage in en uitleg over bestuursdocumenten is kosteloos. Voor de overhandiging van een kopie kan een betaling gevraagd worden op basis van een redelijke kostprijs (art. 20, § 3, derde lid DOB). Ook in de ministeriële omzendbrief VR 2006/26 van 01.12.2006, *B.S.*, 23.03.2007 werd gewezen op het principe van de kosteloosheid: "*De inzage en de uitleg zijn kosteloos. De overhandiging van een afschrift is dat in principe ook, maar de instanties kunnen daarvoor een retributie vragen, waarvan het bedrag vooraf is vastgesteld op basis van een redelijke kostprijs (zo zullen de personeelskosten niet aangerekend mogen worden). Elke instantie voor zich is dus vrij om al dan niet een dergelijke retributie vast te stellen voor het verkrijgen van een afschrift. (...) De bestaande gemeenteraadsbeslissingen die een retributie opleggen blijven van kracht na de inwerkingtreding van dit decreet van 26 maart 2004*".

VIII. Obstacles encountered in the implementation of article 4

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 4.

Antwoord:

In enkele jaarverslagen vermeldde de beroepsinstantie inzake de openbaarheid van bestuur (en hergebruik van overheidsinformatie) o.m. de volgende knelpunten:

- niet alle aanvragen tot openbaarmaking worden geregistreerd, zodat statistische gegevens onvolledig zijn; door het ter beschikking stellen on line van een modelregister wordt gepoogd hieraan te verhelpen; de voorbije jaren merkte de beroepsinstantie evenwel dat er veelvuldig gebruik wordt gemaakt van het aangeboden modelregister.

- de maximale termijn waarbinnen een aanvraag moet beantwoord, wordt vaak niet gerespecteerd zodat vele beroepen worden ingediend tegen het stilzitten van de instantie. De termijn is immers een termijn van orde die enkel wordt gesanctioneerd doordat de aanvrager de mogelijkheid krijgt om een administratieve beroepsprocedure in te stellen;
- in vele gevallen wordt in de beslissingen geen melding gemaakt van de beroepsmogelijkheden, hoewel dit verplicht is. Het niet naleven van deze verplichting wordt wel gesanctioneerd, doordat de termijn om een administratief beroep in te stellen wordt verlengd met 3 maanden.

IX. Further information on the practical application of the provisions of article 4

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot informatie, bv. bestaan er statistieken over het aantal gemaakte verzoeken, het aantal weigeringen en de reden?

Antwoord:

De toepassing van de bepalingen inzake de toegang tot milieu-informatie werd in 2010 grondig geëvalueerd. Deze evaluatie van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 22 januari 2010. Uit deze evaluatie bleek dat er weinig of geen problemen werden gesignaleerd bij de toepassing van het decreet. Er werden dan ook slecht een beperkt aantal wijzigingen aan het decreet voorgesteld die bovendien geen betrekking hebben op fundamentele aspecten betreffende de toegang tot informatie. Verder werden ook enkele praktische actiepunten voorgesteld, o.a. de uitbouw van een modelregister voor de registratie van de verzoeken tot openbaarheid en de installatie van een zoekrobot bij de on-line publicatie van de beslissingen van de beroepsinstantie, teneinde systematisch onderzoekwerk over de concrete toepassing van het decreet te vergemakkelijken.

Het evaluatieverslag is terug te vinden op de website <http://www.vlaanderen.be/openbaarheid/>.

Intussen werd er een modelregister voor de registratie van openbaarheidsverzoeken op de website geplaatst, dat door de bestuursinstanties kan worden gedownload.

De beslissingen van de beroepsinstantie zijn nu niet enkel raadpleegbaar in een chronologisch register, doch ook via een register dat is gebaseerd op de decreetartikelen uit het openbaarheidsdecreet.

Statistische gegevens:

Milieu-informatie kan via een waaier van instanties opgevraagd worden, zo onder meer via de administraties, de provincies en de gemeenten. Gelet op deze waaier van mogelijkheden bestaan er geen globale statistieken over alle aanvragen inzake milieu-informatie. Statistieken bestaan weliswaar wel over het aantal ingediende beroepen bij de gewestelijke beroepsinstantie, maar deze statistieken maken geen onderscheid tussen beroepen inzake milieu-informatie en andere informatie.

X. Website addresses relevant to the implementation of article 4

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

www.vlaanderen.be/openbaarheid
www.lne.be/themas/regelgeving/aarhus

XI. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on the collection and dissemination of environmental information in article 5

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 5 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
  - (i) overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren;
  - (ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is;
  - (iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt;
- (b) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is;
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor the publiek;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om nationale rapporten over de toestand van het milieu te publiceren en te verspreiden;
- (e) Maatregelen genomen om de in **paragraaf 5** vermelde informatie te verspreiden;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om exploitanten aan te moedigen wier activiteiten een belangrijke invloed op het milieu hebben, het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu;
- (g) Maatregelen genomen om informatie te publiceren en te verspreiden

zoals vereist in **paragraaf 7**;

(h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om mechanismen te ontwikkelen om te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek;

(i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om een landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens te ontwikkelen.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE ACTIEVE OPENBAARHEID VAN MILIEU-INFORMATIE

- Decreet van 26.03.2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 01.07.2004, err. *B.S.*, 18.08.2004, gewijzigd bij de decreten van 27.04.2007 (*B.S.*, 05.11.2007) en 21.06.2013 (*B.S.*, 19.07.2013).
- Omzendbrief van 01.12.2006 VR 2006/26 betreffende openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 23.03.2007
- Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) (Decreet van het Vlaamse Parlement van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, *B.S.*, 03.06.1995)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie, *B.S.*, 30.11.2005
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28.07.1995 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieurapport en het gewestelijk milieubeleidsplan, *B.S.*, 27.10.1995.
- Decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet), *B.S.*, 10.01.1998
- Besluit van de Vlaamse Regering van 06.02.1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning, (Vlarem I), (Hoofdstuk IX Bekendmaking en Toegang tot Milieu-informatie) *B.S.*, 26.06.1991
- Verordening 761/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 19.03.2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (PB L 114, 24.04.2001)
- Samenwerkingsakkoord van 30.03.1995 tussen de federale staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, betreffende de uitvoering van de Verordening 1836/93/EEG van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem, *B.S.*, 03.10.1995

Noot: de regelgeving inzake productnormering, milieukeuren, milieureclame en milieuetikettering is een federale bevoegdheid.

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 5 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

(i) Volgens art. 30, eerste lid DOB moeten de overheidsinstanties ervoor zorgen dat de milieu-informatie die relevant is voor hun taak en waarover ze beschikken of die voor hen wordt beheerd, in de mate van het mogelijke geordend, accuraat, vergelijkbaar en geactualiseerd is. Verschillende milieu-instanties in Vlaanderen hebben gerichte monitoringsprogramma's om de toestand van het milieu (o.a. waterkwaliteit en waterpeilen van bodem- en oppervlaktewater, waterbodems,

luchtkwaliteit, vitaliteit van bossen, voorkomen van planten- en diersoorten in natuurgebieden, enz) te evalueren. Deze monitoringsprogramma's worden stelselmatig beter op elkaar afgestemd en aangepast aan de voortdurend evoluerende relevante wetgeving en nationale en internationale rapporteringsvereisten en gericht naar de milieurapportage (www.milieurapport.be) - en de natuurrapportage om zo volledig mogelijk de toestand van milieu en natuur te kunnen opvolgen ten behoeve van het beleid

(ii) Het "waarborgen" dat overheidsinstanties milieu-informatie "bezitten", "actualiseren" en adequaat laten "doorstromen", is het voorwerp van een begin 2000 opgestart strategisch project van de toenmalige Vlaamse Minister voor Leefmilieu: "Milieu Management Informatie Systeem" (MMIS). Het kadert in het globale "e-government" concept van de Vlaamse Regering.

Het strategisch project MMIS beoogt een stapsgewijze ontwikkeling van een algemeen en geïntegreerd milieu-informatiesysteem MMIS waarin alle beschikbare en relevante milieugegevens van alle milieu-overheidsinstellingen via een algemeen toegankelijk medium (internet) raadpleegbaar gesteld worden. Een dergelijk milieu-informatiesysteem is ten dienste van het milieu- en natuurbeleid of andere beleidstakken en dit op alle bestuurs- en besluitvormingsniveaus of ten behoeve van allerhande rapporteringen en onderzoeksopdrachten ten voordele van het algemeen belang van de samenleving.

In het kader van het MMIS-project werden de computernetwerken van de verschillende milieu-instanties aan elkaar gekoppeld (het zgn. Vo-net).

Tegelijkertijd wordt werk gemaakt om de operationele en nieuwe databanken logisch op elkaar af te stemmen door gebruik te maken van gemeenschappelijke objectbeschrijvingen (zoals waterlopen, kadasterpercelen, bedrijfsgegevens, adresgegevens). Op die manier kunnen milieugegevens van verschillende milieu-instanties die gekoppeld zijn aan deze objecten (bv. waterlopen, bedrijven) aan elkaar gekoppeld worden. Tegen maart 2014 zou het mogelijk moeten zijn om je milieuvergunning online aan te vragen. Het gebruik van authentieke gegevens bronnen bij het aanvragen van je vergunning maakt het eenvoudiger om bv. gegevens van milieuvergunningen (voor een exploitatie) te koppelen aan de heffingengegevens (die verzameld worden via het Integraal Milieujaarverslag IMJV) en de handavingsgegevens voor diezelfde exploitatie. Het uitwisselen van deze informatie gebeurt via het Vo-net.

Daarnaast worden de informatieplichten die bedrijven hebben in het kader van de exploitatie (waarvoor een milieuvergunning noodzakelijk is) en in het kader van internationaal opgelegde rapporteringsplichten geïntegreerd opgevraagd via het 'Integraal Milieujaarverslag' (emissiegegevens, afvalstoffenmelding, lozingen, wateronttrekkingen,...). Vanaf 2005 gebeurt dit stapsgewijs via een internetloket, waarlangs alle informatie wordt aangereikt. De focus lag de voorbije jaren op de back-office verwerking zodat de verkregen informatie voor de betrokken milieu-instanties sneller verwerkt kunnen worden. De verkregen en verwerkte gegevens op bedrijfsniveau worden via het PRTR-loket prtr.vlaanderen.be na validatie gepubliceerd. Deze gegevens zijn waardevol voor het beleid en de kennis inzake oorzaak-gevolg-relaties en de toestand van milieu en natuur. Al deze emissiegegevens zijn tevens beschikbaar voor de bevolking, zonder echter inbreuk te doen op geheimhouding van bv. bedrijfsprocessen.

(iii) Het informeren van het publiek in geval van een onmiddellijke bedreiging van de menselijke gezondheid of het leefmilieu is een aangelegenheid die gekenmerkt wordt door een samenspel van federale, gewestelijke, provinciale en gemeentelijke overheden. Naar gelang de concrete situatie zijn terzake expliciete bepalingen vervat in:

- het Samenwerkingsakkoord van 04.07.1994 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitwisseling van informatie over projecten met gewest-grensoverschrijdende milieu-effecten, B.S., 11.08.1994;
- het Samenwerkingsakkoord van 21.06.1999 tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij

gevaarlijke stoffen zijn betrokken (cf. het opzetten van een preventiebeleid voor zware ongevallen, de indiening van een veiligheidsrapport, de opstelling van een extern noodplan, enzovoort) (*B.S.*, 12.10.2000 en *B.S.*, 16.06.2001);

- het Koninklijk Besluit van 23.06.1991 tot organisatie van de opdrachten van de civiele bescherming en coördinatie van de operaties bij rampspoedige gebeurtenissen, catastrofes en schadegevallen (*B.S.*, 24.07.1991);
- het Besluit van de Vlaamse Regering van 01.06.1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, VLAREM II (cf. de meldingsplicht en waarschuwingsplicht bij accidentele emissies en storingen, het treffen van veiligheidsmaatregelen, enzovoort) (*B.S.*, 31.07.1995).
- het Besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie (*B.S.*, 30.11.2005)

De overheid die bevoegd is voor het waterbeleid heeft websites (www.overstromingsvoorspeller.be en waterstanden.be) beschikbaar gesteld met actuele informatie over overstromingsgevaar. Achter deze websites zitten voorspellingssystemen waarin hydrologische en hydraulische modellen gevoed worden door weersvoorspellingen. Deze website geeft tevens zeer actuele informatie naar de hulpdiensten ingeval overstromingen zich voordoen. De luchtkwaliteit en luchtverontreiniging (immissie) wordt in België (en Vlaanderen) intensief opgevolgd (PM, NOx, Ozon, SOx,...) door een monitoringsprogramma en real-time beschikbaar gesteld via internet (www.vmm.be).

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

- De milieu-informatie waarover milieu-instanties beschikken, moet in de mate van het mogelijke geordend, accuraat, vergelijkbaar en geactualiseerd zijn (art. 30, eerste lid DOB).
- De Vlaamse overheid moet een gezamenlijk bestand uitbouwen met wegwijsinformatie en eerstelijnsinformatie van en over alle bestuursinstanties. De wegwijsinformatie geeft aan waar de informatiezoeker terecht kan hetzij voor informatie over een bepaald onderwerp, hetzij voor de behandeling van een probleem of administratieve procedure. Eerstelijnsinformatie is niet-dossiergebonden basisinformatie die op een eenvoudige manier verstrekt wordt. Het databestand is vrij en gratis toegankelijk voor eenieder, zowel digitaal als via de loketten van de overheidsinstanties (art. 29, § 1 DOB).
- De personeelsleden van instanties zijn verplicht om iedereen die informatie zoekt waarover instanties beschikken, hierbij behulpzaam te zijn (art. 7, eerste lid DOB). Dit algemeen principe wordt nog uitdrukkelijk herhaald in de ministeriële omzendbrief VR 2006/26 van 01.12.2006 die specifiek gericht is op de overheidsambtenaren. De bijstandsplicht houdt bijvoorbeeld in dat men de aanvrager antwoord geeft op de vraag of een bepaald bestuursdocument wel degelijk bestaat, of op de vraag waar een welbepaald bestuursdocument zich bevindt. De bijstandsplicht wordt tevens nader gepreciseerd in verschillende bepalingen van het DOB, zo o.m.
- de doorverwijsverplichting (art. 17, § 3, tweede lid DOB): zie vraag bij artikel 4, punt (d), §5
- de modaliteiten van het inzagerecht (art. 20, § 3, tweede lid DOB): als de aanvrager gebruik wenst te maken van zijn recht op consultatie ter plaatse, dan wordt de plaats, de datum en het tijdstip van inzage vastgelegd in overleg tussen de instantie en de aanvrager.
- de verduidelijking van de aanvraag (art. 18 DOB): als de aanvraag kennelijk onredelijk is of op een te algemene wijze geformuleerd, dan moet de instantie contact opnemen met de aanvrager om zijn aanvraag te specificeren of te vervolledigen (zie ook vraag bij artikel 4, waar artikel 11 DOB geciteerd wordt)
- Het recht op inzage in bestuursdocumenten, waaronder eveneens alle milieu-informatie die zich bevindt in lijsten, registers of bestanden, is kosteloos (art. 20, § 3, derde lid DOB)

(c) Met betrekking tot paragraaf 3

Reeds heel wat milieu-informatie is beschikbaar in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken onder meer via de websites van milieu instanties.

De voornaamste algemene ingangen zijn:

- www.milieuinfo.be
- www.vlaanderen.be (bij de laatste kom je via knop 'Leefmilieu en Natuur' bij de startpagina Leefmilieu en Natuur: www.vlaanderen.be/start/thema/leefmilieu_en_natuur/leefmilieu_en_natuur.htm)
- www.lne.be (met o.a. rechtstreekse linken naar de Vlaamse Navigator Milieuwetgeving, de Databank Milieurechtsleer, de Databank Milieurechtspraak, milieueffectrapporten, veiligheidsrapporten, milieubeleidsplannen, milieujaarprogramma's, enzovoort)
- www.emis.vito.be (het "Energie en Milieu Informatie Systeem voor het Vlaamse Gewest"). De website <http://www.emis.vito.be> bevat informatie over energie en milieu in Vlaanderen. Wat betreft de (Europese, federale en regionale) wetgeving is de aangeboden informatie zeer uitgebreid en zeer actueel. Op deze website is trouwens ook de Engelse vertaling van de basismilieuwetgeving terug te vinden.

Daarnaast zijn er de sterk ontwikkelde en bijzonder informatieve websites van verschillende milieu instanties, die stapsgewijze hun milieugegevens beschikbaar stellen via internet: afval, materialen en bodem (OVAM), water, lucht (VMM), Natuur, Bos en open ruimte (INBO, Agentschap voor Natuur en Bos); VLM, administratieve gegevens (milieuvergunningen:LNE), e.a. Deze beschikbare informatie is vooral aanbodsgericht en niet geïntegreerd. Het boven genoemde MMIS-project zorgt voor een toenemende integratie. De zogenaamde geoloketten (internetloketten met thematisch kaartmateriaal over milieu en natuur) spelen hierbij een belangrijke rol. Er wordt dan ook veel inspanning gedaan om INSPIRE-conforme infrastructuur op te zetten om de GIS informatie van milieu op een eenvoudige wijze toegankelijk te maken.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 verplicht de overheidsinstanties tot het actief verspreiden van bepaalde milieu-informatie op elektronische wijze.

(d) Met betrekking tot paragraaf 4

Conform het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid omvat de milieuplanning op gewestelijke niveau o.a. het opstellen door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) van een milieurapport (dat dan dient als basis voor het vijfjaarlijks op te stellen milieubeleidsplan en jaarlijks op te stellen milieujaarprogramma). De milieurapportage omvat:

- een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu;
- een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde milieubeleid aan de in de milieuregelgeving of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen
- een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

Alle informatie van de milieurapportage (o.a. milieu-indicatoren) is beschikbaar via internet <http://www.milieurapport.be>. Een deel van de informatie is vertaald in het Engels: <http://www.environmentflanders.be>.

Conform het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

(Natuurdecreet) stelt het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek tweejaarlijks het natuurrapport op. Alle informatie van deze rapportage is beschikbaar via internet <http://www.nara.be>. Het natuurrapport wordt tevens gratis in boekvorm ter beschikking gesteld en opgestuurd naar openbare bibliotheken, universiteiten,...

Naast het milieu- en natuurrapport zijn websites beschikbaar met indicatoren over de

toestand van milieu en natuur: <http://indicatoren.milieuinfo.be> en <http://www.vlaanderen.be/aps>

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

- Alle nieuwe wetgeving (wetten, decreten, besluiten) wordt gepubliceerd in een officieel publicatieblad: het Belgisch Staatsblad (B.S).
- De Vlaamse gecoördineerde wetgeving vanaf 1/1/1960 is gebundeld in de Vlaamse codex (www.codex.vlaanderen.be)
- De Vlaamse gecoördineerde milieuwetgeving is beschikbaar via de Vlaamse Navigator Milieuwetgeving
- Beleidsdocumenten (regeringsverklaringen, regeerakkoorden, beleidsbrieven, en beleidsnota's) zijn terug te vinden op het internet (www.vlaanderen.be)
- Elke in art. 4, § 1, 2° tot 8° genoemde instantie is verplicht om de bevolking of doelgroepen systematisch, correct, evenwichtig, tijdig en op verstaanbare wijze voor te lichten over haar beleid, regelgeving en dienstverlening (art. 28, § 1, eerste lid DOB).
- Communicatieambtenaren, aan te stellen overeenkomstig art. 31 DOB, hebben als taak om de burgers voor te lichten over het beleid en over de specifieke beslissingen die op hen betrekking hebben (art. 32, § 1 DOB).
- Aan het gewestelijk milieurapport en het natuurrapport wordt, zoals vermeld onder het vierde punt (d) van artikel 5, een ruime bekendheid gegeven.
- Het gewestelijk milieubeleidsplan wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en ligt ter inzage bij de provincies en de gemeenten (art. 2.1.10 DABM); het provinciaal milieubeleidsplan wordt ter kennis gebracht aan een aantal gespecificeerde instanties en het ligt ter inzage in de gemeenten en provincies (art. 2.1.17, § 4); het gemeentelijk milieubeleidsplan wordt ter kennis gebracht aan een aantal gespecificeerde instanties en het ligt tevens ter inzage in de gemeenten (art. 2.1.23, § 5).

Het besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 verplicht de overheidsinstanties tot het actief verspreiden van bepaalde milieu-informatie op elektronische wijze.

(f) Met betrekking tot paragraaf 6

Deze bepaling heeft enerzijds betrekking op het informeren over activiteiten en anderzijds betrekking op het informeren over producten. Beide aspecten maken binnen de Belgische rechtsorde het voorwerp uit van twee verschillende bevoegdheidsniveaus.

Informeren over de producten is een federale bevoegdheid.

Informeren over activiteiten is een gewestelijke bevoegdheid.

Wat betreft het verstrekken van informatie door exploitanten over de gevolgen van hun activiteiten op het leefmilieu, moet in eerste instantie verwezen worden naar de Europese Verordening 761/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 19.03.2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (PB L 114, 24.04.2001).

De krachtlijnen van de EMAS-verordening kunnen als volgt worden samengevat. Het uitgangspunt bestaat erin dat ondernemingen uit de industriële sector vrijwillig kunnen deelnemen aan de beoordeling en de verbetering van hun milieuprestaties. Bovendien moet het publiek hierover geïnformeerd worden. Er wordt gewerkt met een systeem van milieuverificateurs en registratie. Alvorens men kan geregistreerd worden, moeten de locaties in kwestie aan tal van voorwaarden voldoen: o.a. het opstellen van een milieubeleid, -analyse, -programma, -beheerssysteem, -audit, -verklaring.

Op basis van een samenwerkingsakkoord van 30.03.1995 (B.S., 03.10.1995) tussen de federale staat en de gewesten, wordt deze materie op een gecoördineerde manier toegepast in België.

Naast EMAS bestaat er verder in het Vlaamse Gewest de "bedrijfsinterne milieuzorg" van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid. Deze regeling voorziet in een partieel milieuzorgsysteem, wat erop neer komt dat aan bepaalde categorieën van inrichtingen enkel de essentiële elementen, die voor het overheidsbeleid van belang zijn, verplicht gesteld wordt.

Een eerste relevante regeling die hierin vermeld wordt is een verplichte milieuaudit. Het kan gaan om een éénmalige, dan wel om een periodieke (zijnde driejaarlijkse) milieuaudit.

Hieronder moet men verstaan dat er een systematische, gedocumenteerde en objectieve evaluatie van het beheer, de organisatie en de uitrusting van de betrokken inrichting of activiteit op het gebied van de bescherming van het milieu. Concreet wordt onder meer behandeld op welke wijze de externe voorlichting van de inrichting plaatsvindt, alsook de uitleg over de productiemethodes.

Bovendien voorziet het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid ook in het opstellen van een integraal milieujaarverslag voor welbepaalde categorieën van inrichtingen. Het integraal milieujaarverslag bestaat uit volgende deelverslagen: luchtemissies, energiegegevens, wateremissies, grondwaterstatistiek, - afvalstofproducenten, afvalverwerkers en grondstoffenproducenten.

(g) Met betrekking tot paragraaf 7

Wat betreft het publiceren van feiten en feitenanalyses moet er vooreerst op gewezen worden dat het DOB in een algemene informatieplicht voorziet: de milieu-instanties hebben de plicht om de bevolking of doelgroepen systematisch, correct, evenwichtig, tijdig en op verstaanbare wijze voor te lichten over haar beleid, regelgeving en dienstverlening (art. 28, § 1 DOB).

Het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (art. 2.1.3-2.1.6) voorziet daarnaast in de opmaak van een gewestelijk milieurapport, dat onder andere een beschrijvend deel moet bevatten van de toestand van het milieu (zie hoger de commentaar bij art. 5, punt (d)).

Wat betreft het publiceren of anders beschikbaar maken van informatie over toegang tot milieu-informatie, participatie van de burger en toegang tot rechter kan verwezen worden naar de jaarverslagen van het Departement LNE (voorheen AMINAL) (milieuvergunningen, milieu-inspectie), OVAM, VMM, VLM (jaarlijks voortgangsrapport van de afdeling Mestbank over de evolutie van het mestbeleid), Vlaamse Ombudsman, enzovoort.

Wat betreft het verstrekken van informatie inzake het verrichten van openbare functies of het verlenen van openbare diensten: hiervoor wordt verwezen naar de bepalingen in de oprichtingsdecreten van milieu-instanties als de OVAM, de VMM, de VLM, naar jaarverslagen, informatie op websites, enzovoort.

De milieuklachtendatabank is een invoer- en opvolgingssysteem voor milieuklachten in Vlaanderen, die ingevoerd worden door de gemeenten via internet (<http://milieuklachten.milieuinfo.be>). Ze biedt een overzicht van milieuhinder in Vlaanderen.

(h) Met betrekking tot paragraaf 8

Productinformatie is een federale bevoegdheid. Zie federaal rapport (www.health.fgov.be)

(i) Met betrekking tot paragraaf 9

Op 04.06.2004 werd in het *Belgisch Staatsblad* het besluit van de Vlaamse Regering van 2 april 2004 gepubliceerd tot invoering van het integraal milieujaarverslag (IMJV). Dit omvat door het bedrijf (op basis van activiteitsniveaus) jaarlijks gerapporteerde informatie met betrekking tot de relevante emissies naar lucht en water (op basis van drempelwaarden), de afvalstoffenmelding, de aangifte voor de heffing op waterverontreiniging en winning van grondwater en de aangifte m.b.t. grondwaterwinning en -statistiek.

Deze informatie vormt de basis voor een PRTR (Pollutant Release and Transfer Registers = Registers inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen), dat terug te vinden is op de Vlaamse website (<https://www.milieuinfor.be/prtr/website>, prtr.vlaanderen.be (ook te bereiken via [Aarhus.be](https://www.aarhus.be))). Op de Belgische Aarhus website zijn links te vinden naar de drie regionale websites en naar de Europese E-prtr website die de nationale data toont (<http://prtr.ec.europa.eu>).

Het PRTR Protocol werd in het Vlaamse Gewest goedgekeurd door het decreet van 06.07.2007, wat uiteindelijk leidde tot de internationale ratificatie door België op 12.03.2009. België/Vlaanderen rapporteert ook gegevens naar Europa in het kader van het Europese PRTR, (E-PRTR). Deze data zijn te vinden via <http://prtr.ec.europa.eu/>

XII. Obstacles encountered in the implementation of article 5

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 5.

Antwoord:

XIII. Further information on the practical application of the provisions of article 5

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5, bv. zijn er statistieken beschikbaar over de gepubliceerde informatie?

Antwoord:

De evaluatie van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur, zoals vermeld supra bij artikel 4 leidde ook tot een aantal aanbevelingen met betrekking tot het verspreiden van informatie. Zo wordt aanbevolen om zo veel mogelijk documenten van algemeen belang actief openbaar te maken zodat burgers minder inzage moeten vragen in documenten. Tevens wordt er voor gepleit om specifieke doelgroepen, zoals lagere sociale klassen, jongeren en vrouwen beter te informeren.

(b): Met betrekking tot paragraaf 2

De opdrachten en taken van de overheidsfunctionarissen bij de het verkrijgen van toegang tot milieu-informatie, zo onder meer de bijstandsverplichting, werden uitvoerig toegelicht in verschillende infosessies over het Verdrag bij verschillende overheidsdiensten en daarenboven schriftelijk verduidelijkt in de ministeriële omzendbrief VR 2006/26 van 01.12.2006, B.S., 23.03.2007. Deze informatie is ook op elektronische wijze beschikbaar via het Internet (www.vlaanderen.be/openbaarheid).

XIV. Website addresses relevant to the implementation of article 5

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

www.vlaanderen.be/openbaarheid

<http://www.lne.be/themas/regelgeving/aarhus>

www.milieuinfo.be: internetwegwijzer naar informatie over leefmilieu en natuur bij de overheid

www.vlaanderen.be: algemene beleidsinformatie, knop 'leefmilieu en Natuur'

www.emis.vito.be: milieuwetgeving, milieu en energie, best-beschikbare technieken

<http://milieuklachten.milieuinfo.be>: milieuklachtenregister

<http://milieujaarverslag.milieuinfo.be>: loket integraal milieujaarverslag

Thematische informatie (aanbodgericht) van overheidsinstanties:

www.lne.be administratieve gegevens en beleidsinformatie inzake milieu en natuur (LNE)

<http://www.lne.be/themas/milieueffectrapportage>: milieueffectrapportage

www.ovam.be: afval-, materialen en bodem

www.vmm.be: water en lucht en milieuraapportage

www.ruimtelijkeordening.be: ruimtelijke ordening
www.inbo.be: natuur en natuurrapport
www.inbo.be: bos en wild
www.vlm.be: open ruimte (bevat ondermeer gegevens over het mestbeleid, plattelands- en inrichtingsprojecten)
www.vmw.be: Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening
www.milieurapport.be: milieurapport
www.nara.be: natuurrapport
www.natuurenbos.be: natuur en bos
<http://indicatoren.milieuinfo.be>: indicatoren inzake Leefmilieu en Natuur
www4.vlaanderen.be/sites:svr/Pages/default.aspx: statistieken
www.codex.vlaanderen.be: Vlaamse Codex (wetgeving)
www.staatsblad.be: Belgische wetgeving

XV. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on public participation in decisions on specific activities in article 6

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 6 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
  - (i) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I van het Verdrag;
  - (ii) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden op de besluiten over voorgestelde activiteiten niet vermeld in bijlage I, die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat gedurende een milieubesluitvormingsprocedure, het betrokken publiek geïnformeerd wordt op een adequate en doeltreffende manier, binnen de gestelde termijn en bij ingang van de procedure over de zaken vermeld in **paragraaf 2**;
- (c) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen van de inspraakprocedures de vereisten in **paragraaf 3** respecteren;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er vroegtijdige inspraak is;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om potentiële aanvragers aan te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
  - (i) de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek alle informatie verschaffen die relevant is voor de in artikel 6 bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure;
  - (ii) in het bijzonder, de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek de in deze paragraaf opgesomde informatie verschaffen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat inspraakprocedures het publiek de mogelijkheid bieden om opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat in het besluit naar behoren rekening gehouden wordt met het resultaat van de inspraak;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om te waarborgen dat

het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures;

(j) Met betrekking tot **paragraaf 10**, maatregelen genomen om te waarborgen dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in paragraaf 1 bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van paragrafen 2 t.e.m. 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, als daar reden toe is;

(k) Met betrekking tot **paragraaf 11**, maatregelen genomen om de bepalingen in artikel 6 toe te passen op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PARTICIPATIE BIJ SPECIFIEKE ACTIVITEITEN

- Milieuvergunningsdecreet (Decreet van het Vlaamse Parlement van 28.06.1985 betreffende de milieuvergunning, *B.S.*, 17 .09.1985)
- VLAREM I (Besluit van de Vlaamse Regering van 06.02.1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, *B.S.*, 26.06.1991)
- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) van 15 mei 2009 (*B.S.*, 20.08 2009), *herhaaldelijk gewijzigd*.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 05.05.2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen (*B.S.*, 20.05.2000).
- Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, *B.S.*, 03.06.1995 (DABM), titel IV: milieueffect- en veiligheidsrapportage
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10.12.2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, *B.S.*, 17.02.2005; Door het Besluit van de Vlaamse Regering van 03.06.2005 (wijziging Vlarem I) werd de inspraakregeling bij milieuvergunningen volledig in overeenstemming gebracht met artt. 3 en 4 van de Europese Richtlijn 2003/35/EG.

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 6 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

(i)

In het Vlaamse Gewest bestaan twee belangrijke vergunningstelsels: enerzijds de milieuvergunning en anderzijds de stedenbouwkundige vergunning. Het eerste vergunningstelsel is geregeld in het Milieuvergunningsdecreet en in VLAREM I, terwijl het tweede vergunningstelsel is geregeld in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Een milieuvergunning is noodzakelijk voor het exploiteren of veranderen van hinderlijke inrichtingen klasse 1 of 2. De hinderlijke inrichtingen (en de indeling ervan in de drie klassen) is terug te vinden in bijlage I van VLAREM I. Een stedenbouwkundige vergunning is conform artikel 4.2.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening noodzakelijk voor diverse activiteiten (bouwen, ontbossen, vellen van hoogstammige

bomen, aanmerkelijk wijzigen van het reliëf van de bodem, enzovoort).

Er bestaan ook nog andere vergunningstelsels alsook andere vormen van besluitvorming over activiteiten (dan vergunningstelsels).

In het kader van de milieueffectrapportage wordt de openbaarheid van de kennisgevingen van milieueffectrapporten over voorgenomen plannen, programma's en projecten geregeld door titel IV van het DABM. Deze openbaarheid is gekoppeld aan de inspraakmogelijkheid van het betrokken publiek over de in de kennisgeving vermelde MER-aanpak

De Vlaamse regelgeving inzake milieuvergunningen (Milieuvergunningsdecreet en VLAREM I) en stedenbouwkundige vergunningen (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) voorziet in inspraakmogelijkheden (zie verder) en voorziet tevens in lijsten van activiteiten en/of inrichtingen waarvoor in het kader van het besluitvormingsproces inspraak mogelijk is.

Bij decreet van 27 maart 2009 werden de procedures voor de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning op elkaar afgestemd door het invoeren van een uniek gemeentelijk loket voor de milieuvergunningsplichtige inrichtingen van klasse 2. Hierbij werd er gekozen voor een gezamenlijk openbaar onderzoek voor samengevoegde aanvragen. Dat openbaar onderzoek verloopt volgens de procedure die geldt voor de milieuvergunning (artikel 8bis t.e.m. 8nonies van het milieuvergunningsdecreet).

(ii)

De lijst van activiteiten is in het Vlaamse Gewest niet volledig identiek aan de lijst in bijlage I van het Verdrag van Aarhus. Bijlage I van VLAREM I bevat veel meer activiteiten en hanteert hierbij soms formuleringen of omschrijvingen die afwijken van de formuleringen of omschrijvingen die terug te vinden zijn in bijlage I van het Verdrag van Aarhus.

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

De door art. 6, tweede lid beoogde informatie van het betrokken publiek met het oog op inspraak in besluiten over specifieke activiteiten, is op het niveau van het Vlaamse Gewest terug te vinden in de "openbaar onderzoek"-procedures zoals vervat in de regelgeving inzake milieuvergunningen en stedenbouwkundige vergunningen.

Milieuvergunningen.

Conform het Milieuvergunningsdecreet en VLAREM I moet in principe iedere milieuvergunningsaanvraag worden onderworpen aan een openbaar onderzoek (art. 11 Milieuvergunningsdecreet en de art. 17-19 VLAREM I). Dit openbaar onderzoek impliceert dat de aanvraag gedurende dertig dagen ter inzage wordt gelegd op het gemeentehuis en dat zij wordt bekendgemaakt door aanplakking op de plaats van de exploitatie en op de plaats voor officiële bekendmakingen in de gemeente. Indien de aanvraag een activiteit betreft van de eerste klasse, worden bovendien alle omwonenden binnen een straal van honderd meter rond de inrichting schriftelijk in kennis gesteld van de vergunningsaanvraag en wordt het openbaar onderzoek aangekondigd in minimum twee dag- en/of weekbladen, waarvan één met regionaal karakter of in minstens een dag- of weekblad met regionaal karakter en op een voor bekendmakingen geëigende en opvallende plaats op de website van de gemeente. Voor inrichtingen van klasse 1 waarvoor een milieu-effectrapport of een veiligheidsrapport wordt vereist, moet in het kader van het openbaar onderzoek over de vergunningsaanvraag tenminste één informatievergadering worden georganiseerd.

Wat betreft de vereiste inhoud van deze bekendmakingen kan deze als volgt worden samengevat. Zo moet onder meer het onderwerp van de aanvraag erin vermeld worden, samen met een korte omschrijving van de inrichting. Daarnaast moeten de diensten van het gemeentebestuur bekend gemaakt worden waar gedurende de periode van de bekendmaking het dossier kan worden ingezien. Ook de mogelijkheid moet vermeld worden om bezwaren en opmerkingen over te maken aan het gemeentebestuur, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling. Desgevallend moeten ook plaats en tijdstip van de informatievergadering worden meegedeeld. Het aanvansuur moet zich bovendien tussen 18 en 21 uur situeren.

Stedenbouwkundige vergunningen

Artikel 4.7.15 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (zoals uitgevoerd door het besluit van de Vlaamse Regering van 05.05.2000) bepaalt de basisregels inzake het openbaar onderzoek voor stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen. De aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning moet volgens de vooropgestelde modaliteiten worden ingediend bij het college van burgemeester en schepenen of bij de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar (artikel 4.7.26 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening). Vervolgens wordt het ingediende dossier als volledig dan wel onvolledig beschouwd en wordt de aanvrager hiervan in kennis gesteld. Indien een milieueffectrapport vereist is of in een van de in voormeld besluit vermelde gevallen, wordt gedurende zestig dagen een openbaar onderzoek ingesteld. Dit feit wordt bekendgemaakt en iedereen kan gedurende deze periode een bezwaarschrift indienen. De volgende fase bestaat erin dat na afloop van het openbaar onderzoek de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde een proces-verbaal opstelt, met daarin de aanvangsdatum, de sluitingsdatum en een inventaris van de tijdens het openbaar onderzoek ingediende (schriftelijke én mondelinge) bezwaren en technische opmerkingen. Ook worden de adviezen ingewonnen van de aangewezen instanties, waarna uiteindelijk de beslissing genomen wordt door het college van burgemeester en schepenen of de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar.

(c) Met betrekking tot paragraaf 3

Milieuvergunningen.

In beginsel moet iedere milieuvergunningsaanvraag onderworpen worden aan een openbaar onderzoek. Elke natuurlijke of rechtspersoon die ten gevolge van de vestiging van de inrichting hinder kan ondervinden, en elke rechtspersoon die zich de bescherming tot doel heeft gesteld van het leefmilieu dat door deze hinder kan worden getroffen, kan gedurende de periode van het openbaar onderzoek bezwaren en opmerkingen meedelen (art.11 Milieuvergunningsdecreet en art. 17 – 19bis VLAREM I). De termijnen die voor het openbaar onderzoek voorzien zijn in het kader van een milieuvergunningsaanvraag, worden vermeld in de voormelde bepalingen van VLAREM I. Zowel voor de activiteiten van de eerste klasse als voor de activiteiten van de tweede klasse, wordt een openbaar onderzoek voorzien van dertig dagen. Tijdens deze periode ligt de voorziene informatie ter inzage voor het publiek dat dan bezwaren of opmerkingen kan uiten.

Stedenbouwkundige vergunningen

Conform art. 8 van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering van 05.05.2000, hangt het gemeentebestuur gedurende dertig dagen vanaf de aanvang van het openbaar onderzoek op de gewone aanplakplaatsen en in ieder geval aan het gemeentehuis, een bekendmaking uit. Het gemeentebestuur gebruikt een correct ingevuld standaardformulier. Indien de gemeente zelf de aanvrager van de vergunning is, dan hangt ze de bekendmaking gedurende dertig dagen op de gewone aanplakplaatsen en op de plaats van de werken uit, voor ze het dossier aan de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar toestuurt. Gedurende de periode van dertig dagen kan iedereen zijn bezwaren of opmerkingen in verband met het ontwerp schriftelijk ter kennis brengen van het college van burgemeester en schepenen.

(d) Met betrekking tot paragraaf 4

Milieueffectrapportage

In het kader van de milieueffectrapportage is de openbaarheid van de kennisgevingen van milieueffectrapporten over voorgenomen plannen, programma's en projecten gekoppeld aan de inspraakmogelijkheid van het betrokken publiek over de in de kennisgeving vermelde milieueffectrapportage-aanpak. Aldus krijgt het publiek alvast voor milieueffectrapportage-plichtige activiteiten de kans tot een participatie in een vroeg stadium en wanneer er nog alternatieven mogelijk zijn.

Milieuvergunningen

Conform het Milieuvergunningsdecreet en VLAREM I is er is aparte procedure ingesteld voor inrichtingen van eerste klasse en voor inrichtingen van tweede klasse. Beide procedures zijn gelijklopend voor wat betreft het ogenblik en de duur van het openbaar onderzoek. Ongeacht de klasse waartoe de geplande inrichting behoort, wordt met betrekking tot het openbaar onderzoek dezelfde kaderregeling toegepast. Na de indiening van de aanvraag, wordt het dossier desgevallend volledig en ontvankelijk verklaard. Hiervan wordt binnen de veertien dagen kennis gegeven aan de indiener. Eénmaal dit gebeurd is, staat de officiële startdatum van de procedure vast. Vanaf de startdatum moet binnen de tien dagen het openbaar onderzoek gestart worden dat dertig dagen moet duren, tijdens dewelke iedereen opmerkingen en bezwaren kan formuleren. Tegelijkertijd worden van de aangeduide instanties adviezen ingewonnen, waarna een beslissing kan genomen worden.

Stedenbouwkundige vergunningen

Conform de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het besluit van de Vlaamse Regering van 05.05.2000 moet de aanvraag volgens de vooropgestelde modaliteiten worden ingediend bij het college van burgemeester en schepenen of de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar. Vervolgens wordt het ingediende dossier volledig dan wel onvolledig bevonden en wordt de aanvrager hiervan in kennis gesteld. Indien een milieueffectrapport vereist is of indien conform het besluit van de Vlaamse Regering van 05.05.2000 de aanvraag moet onderworpen worden aan een openbaar onderzoek, wordt gedurende 60 dagen een terinzage legging ingesteld. Dit feit wordt bekendgemaakt en iedereen kan gedurende deze periode een bezwaarschrift indienen.

De volgende fase bestaat erin dat na afloop van het openbaar onderzoek de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde een proces-verbaal opstelt, met daarin de aanvangsdatum, de sluitingsdatum en een inventaris van de tijdens het openbaar onderzoek ingediende (schriftelijke én mondelinge) bezwaren en technische opmerkingen.

Ook worden de adviezen ingewonnen van de aangewezen instanties, waarna uiteindelijk de beslissing genomen wordt door het college van burgemeester en schepenen of de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar.

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

In het kader van de kennisgevingsfase van de milieueffectrapportage-proces biedt de openbaarheid van het kennisgevingsdossier het betrokken publiek inspraakmogelijkheden. De daaruit ontstane wisselwerking geeft een potentieel zicht op het betrokken publiek en biedt de initiatiefnemer de kans in een vroege fase de project-objectieven te verduidelijken.

(f) Met betrekking tot paragraaf 6

(i) + (ii)

Milieuvergunningen

Op basis van het Milieuvergunningsdecreet, VLAREM I en het DABM wordt van bepaalde voorgestelde inrichtingen geëist om samen met de milieuvergunningsaanvraag ook een milieueffectrapport in te dienen.

Art. 4.3.7 van het DABM stelt als inhoud van een milieueffectrapport o.m. volgende gegevens voorop: een beschrijving van de krachtlijnen van het project, met name van de fysische kenmerken van het project, een beschrijving van de voornaamste kenmerken van de constructie- of productieprocessen en een prognose van de verwachte emissies en residuen. Vervolgens een schets van de voornaamste alternatieven voor het project; een beschrijving van de waarschijnlijke belangrijke milieugevolgen voor de mens en het leefmilieu; in voorkomend geval een beschrijving van de waarschijnlijke significante milieueffecten van het voorgesteld project op het grondgebied van een naburige lidstaat van de Europese Unie of op het grondgebied van een ander gewest (art. 4.3.4); een beschrijving van de beoogde maatregelen om belangrijke milieu-effecten van het project te vermijden, te beperken te verhelpen of te compenseren; een opgave van de leemten in de kennis die

werden ondervonden; een rapport inzake tewerkstelling, voorziene investeringen, en de aard en de hoeveelheid van de te produceren goederen (of diensten) en een niet-technische samenvatting.

Derden kunnen op het gemeentehuis kosteloos de inhoud van de documenten inzien over in de gemeente geëxploiteerde inrichtingen (meldingen van 3de klasse inrichtingen, vergunningsaanvragen en beslissingen hierover, aktenamen van mededelingen kleine veranderingen ...). De documenten kunnen worden ingezien zonder dat enig belang aangetoond moet worden gedurende ten minste twee dagen per week, door de gemeentebesturen te bepalen. Bovendien moet het gemeentebestuur aan ieder die erom verzoekt, zonder dat een belang aangetoond moet worden, tegen kostendekkende vergoeding een afschrift verstrekken van deze beslissingen (artikel 32 VLAREM I).

Rapporten en adviezen en alle andere relevante informatie moeten krachtens het nieuwe artikel 32bis van Vlarem I eveneens ter beschikking worden gesteld.

Ter omzetting van de Richtlijn Industriële Emissies, worden in het geval van een GPBV-inrichting (GPBV/IPPC: Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging/Integrated Pollution Prevention and Control) deze beslissingen via het internet ter kennis gesteld van het publiek (nieuw artikel 33 VLAREM I). Deze informatie betreft de beslissingen over milieuvergunningaanvragen, de vergunningen van mededelingen kleine veranderingen of beslissingen tot wijzigingen of aanvullingen van de vergunningsvoorwaarden of de afwijkingen van de emissiegrenswaarden die worden verleend in het kader van afdeling 1.2.2.bis van titel II van het VLAREM.

Stedenbouwkundige vergunningen

Voor de stedenbouwkundige vergunningen gelden dezelfde bepalingen uit het DABM.

(g) Met betrekking tot paragraaf 7

Milieueffectrapportage

Er bestaat een beperkte reactiemogelijkheid (zie hierboven) voor het betrokken publiek n.a.v. de openbaarheid van het kennisgevingsdossier in de milieueffectrapportage.

Milieuvergunningen

Zoals hiervoor reeds werd aangegeven wordt voor elke milieuvergunningaanvraag voor een hinderlijke inrichting van de eerste en de tweede klasse een openbaar onderzoek georganiseerd. Voor milieu-effectrapport- of veiligheidsrapportplichtige inrichtingen wordt in het kader van het openbaar onderzoek ook minstens één informatievergadering georganiseerd over de milieuvergunningaanvraag. Het college van burgemeester en schepenen kan beslissen ook voor andere aanvragen een informatievergadering te organiseren. Conform art. 17 VLAREM I kan iedereen gedurende de voorziene periode van dertig dagen schriftelijk bezwaren en opmerkingen aan het college van burgemeester en schepenen richten, alsook kunnen deze mondeling worden medegedeeld aan de burgemeester of aan een door hem aangewezen ambtenaar, die daarvan een door betrokkene te ondertekenen proces-verbaal opstelt.

Stedenbouwkundige vergunningen

Zoals hiervoor reeds aangegeven, moet conform de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het besluit van de Vlaamse Regering van 05.05.2000 een openbaar onderzoek worden georganiseerd over alle aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning die milieueffectrapportplichtig zijn of die vermeld zijn in voormeld besluit. Gedurende de voorziene periode van zestig dagen kan iedereen zijn bezwaren of opmerkingen in verband met het ontwerp schriftelijk ter kennis van het college van burgemeester en schepenen brengen.

(h) Met betrekking tot paragraaf 8

Algemene motiveringsplicht overeenkomstig de wet van 29.07.1981 betreffende de

uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen.

Milieueffectrapportage

Art. 4.1.7. DABM bevat een bijzondere motiveringsverplichting op basis waarvan de besluitvorming over projecten, plannen of programma's moet rekening houden met de resultaten van de daartoe opgemaakte milieueffectrapporten.

Zij motiveert elke beslissing over de voorgenomen actie in het bijzonder op volgende punten :

1. de keuze voor de voorgenomen actie, een bepaald alternatief of bepaalde deelalternatieven, behalve dan voor wat het omgevingsveiligheidsrapport betreft;
2. de aanvaardbaarheid van te verwachten of mogelijke gevolgen voor mens of milieu van het gekozen alternatief;
3. de in het rapport of de rapporten voorgestelde maatregelen.

Milieuvergunningen.

Artikel 17 Milieuvergunningsdecreet bepaalt dat de beslissingen over de milieuvergunningsaanvragen gemotiveerd moeten zijn. Daarnaast bepaalt art. 21, §1 Milieuvergunningsdecreet dat de milieuvergunningsvoorwaarden kunnen worden gewijzigd of aangevuld door middel van een gemotiveerde beslissing. Ook in het kader van het toezicht en de dwangmaatregelen stelt art. 33 Milieuvergunningsdecreet dat de getroffen maatregelen moeten gemotiveerd worden. Tot slot bepaalt ook art. 36 Milieuvergunningsdecreet dat een milieuvergunning enkel kan geschorst worden door middel van een gemotiveerde beslissing.

Naast het Milieuvergunningsdecreet legt ook VLAREM I specifieke motiveringsregels op. Voor de beslissingen in het kader van een milieuvergunningsaanvraag, vinden we dit terug in art. 35 VLAREM I respectievelijk in art. 36 VLAREM I. Daarnaast is een gelijkaardige regeling vervat in art. 30 VLAREM I (betreffende het naast zich neerleggen van adviezen respectievelijk het nemen van de uiteindelijke beslissing) en art. 47 VLAREM I (waar voorzien wordt in de volledige of gedeeltelijke schorsing van een milieuvergunning). Ook de uitspraak in beroep omvat een gemotiveerde beslissing over de aanspraken en bezwaren die door de indieners van het beroep werden gesteld (Vlarem I art. 50, 3°, b en 52, 3°, b)

Stedenbouwkundige vergunningen

Uit artikel 4.7.16, § 2 en 4.7.17 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan worden afgeleid dat ook in het kader van de stedenbouwkundige vergunningsprocedure de beslissing over de vergunningsaanvraag gemotiveerd moet zijn.

Praktische maatregelen

In de milieuvergunningsprocedure is de verplichting opgenomen dat de burgemeester bij het afsluiten van het openbaar onderzoek een dossier samenstelt waarin hij naast een verslag van de informatievergadering (art.18 VLAREM I) onder andere ook het proces-verbaal moet voegen waarin de tijdens het openbaar onderzoek ingediende schriftelijke en mondelinge bezwaren en opmerkingen zijn uiteengezet (art.19, § 3 VLAREM I). Voor wat de stedenbouwkundige vergunningsprocedure betreft, is bepaald dat de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar het aanvraagdossier aanvult met het proces-verbaal van het openbaar onderzoek. In dit proces-verbaal worden de aanvangsdatum en de sluitingsdatum vermeld, naast een inventaris van de tijdens het openbaar onderzoek ingediende schriftelijke en mondelinge bezwaren. De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar stelt bovendien een verslag op dat deel uitmaakt van het dossier, waarin zelfs een voorstel van antwoord geformuleerd zal worden voor de bezwaarschriften die werden ingediend (artikel 4.7.17 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).

(i) Met betrekking tot paragraaf 9

Milieuvergunningen

Met betrekking tot de milieuvergunningsprocedures is in art. 35, 5° VLAREM I respectievelijk in art.36, 5° VLAREM I, bepaald dat de uiteindelijke beslissing moet

worden bekendgemaakt aan het publiek door middel van aanplakking binnen tien kalenderdagen na de datum van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen, ofwel na de datum van de ontvangst van de beslissing van de bestendige deputatie. Beide artikelen verwijzen naar hoofdstuk IX van VLAREM I. Dit omvat o.a. art. 31, waarin omschreven wordt welke informatie de bekendmaking moet omvatten. Zo moet niet alleen de genomen beslissing bekend worden gemaakt, maar daarnaast ook de aanduiding van de dienst van het gemeentebestuur waar het besluit kan worden ingezien en waar eveneens mondelinge toelichting kan worden verkregen. Ook voor de beroepsprocedure in het kader van een milieuvergunningsaanvraag, is in deze bekendmaking voorzien (art. 50 en 52 VLAREM I).

Stedenbouwkundige vergunningen

Het college van burgemeester en schepenen stuurt binnen een ordetermin van 10 dagen na de beslissing (vervaltermijn van 75 of 150 dagen) per beveiligde zending de beslissing over de aanvraag op naar de aanvrager (art. 4.7.19, § 1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening). Daarna moet de aanvrager ervoor instaan dat deze beslissing onmiddellijk wordt aangeplakt op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft (artikel 4.7.19, § 2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening). Ook voor de beroepsprocedure is in deze aanplakking voorzien (artikel 4.7.23, § 4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening). Weliswaar zal in dit geval binnen een ordetermin van tien dagen de beslissing van de deputatie (vervaltermijn van 75 of 150 dagen) per beveiligde zending opgestuurd worden naar de aanvrager (artikel 4.7.23 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening). Deze bekendmakingsverplichting is tevens van toepassing indien een beslissing van de overheid uitblijft en het beroep wordt geacht afgewezen te zijn (stilzwijgende weigering).

(j) Met betrekking tot paragraaf 10

Milieuvergunningen

Een wijziging of aanvulling van de vergunningsvoorwaarden is vastgelegd in de regelgeving inzake milieuvergunning (art. 21 Milieuvergunningsdecreet, art. 45 VLAREM I). Een dergelijke beslissing moet gemotiveerd worden en moet genomen worden door de overheid die in eerste aanleg bevoegd is. Deze beslissing kan ambtshalve genomen worden of op verzoek van de adviesverlenende overheidsorganen, van de exploitant of van de personen die er hinder kunnen van ondervinden.

Stedenbouwkundige vergunningen

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet niet in de mogelijkheid om de voorwaarden voor het uitvoeren van een activiteit te heroverwegen of aan te passen, na verlening van de stedenbouwkundige vergunning.

(k) Met betrekking tot paragraaf 11

Niet meer van toepassing door het Almaty-amendement.

XVI. Obstacles encountered in the implementation of article 6

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 6.

Antwoord:

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

Een globale regeling inzake de aanmoediging van het contact tussen potentiële aanvragers en het betrokken publiek is op dit ogenblik nog niet aanwezig in de Vlaamse milieuwetgeving. Rekening houdend met het feit dat in het Vlaamse Gewest de participatieprocedure niet door de aanvrager zelf maar wel door de instanties geleid wordt, kan de vraag gesteld worden of een implementatie wel wenselijk of noodzakelijk is. Alhoewel moeilijk kan betwist worden dat deze werkwijze heel wat voordelen biedt, kan niet ontkend worden dat dit, éénmaal geformaliseerd, de procedure niet zal vereenvoudigen. Bovendien lijkt de meerwaarde ten aanzien van de huidige werkwijze in het Vlaamse Gewest eerder van beperkte omvang te zijn.

XVII. Further information on the practical application of the provisions of article 6

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6, bv. bestaan er statistieken of andere informatie over inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten, of over besluiten die de bepalingen van dit artikel niet toepassen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden?

Antwoord:

Nationale defensie is een federale bevoegdheid.

XVIII. Website addresses relevant to the implementation of article 6

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.lne.be/themas/vergunningen>

<http://navigator.emis.vito.be/>

XIX. Practical and/or other provisions made for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment pursuant to article 7

Noteer de passende praktische en/of andere bepalingen genomen voor inspraak voor het publiek tijdens de voorbereiding van plannen en programma's die betrekking hebben op het milieu. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PARTICIPATIE BIJ PLANNEN EN PROGRAMMA'S

In het Vlaamse milieubeleid bestaat een breed gamma aan 'plannen en programma's' die betrekking hebben op het milieu.

Allereerst is er het overkoepelende 'Milieubeleidsplan' dat door de Vlaamse Regering wordt vastgesteld en dat normaal een looptijd heeft van vijf jaar. Elk jaar hoort hierbij een 'Milieujaarprogramma', gekoppeld aan de jaarlijkse begrotingscyclus, dat ook voor advies aan SERV en Mina-Raad worden voorgelegd. Op lokaal niveau van provincies en steden en gemeenten kan ook een 5-jaarlijks milieubeleidsplan worden opgemaakt. De juridische basis hiervan is het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM).

Daarnaast bestaan er op sectoraal, compartimenteel of thematisch vlak meer gedetailleerde plannen en programma's. De door het Vlaams parlement decretaal voorziene plannen zijn o.a.:

- de sectorale uitvoeringsplannen ingevolge het Decreet van 02.07.1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, *B.S.*, 25.07.1981);
- het natuurbeleidsplan en de natuurrichtplannen ingevolge het Decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, *B.S.*, 10.01.1998);

de waterbeheerplannen ingevolge het decreet van 18.07.2003 betreffende het integraal waterbeleid, *B.S.*, 14.11.2003, *err. B.S.*, 05.12.200, gewijzigd bij decreet van 19.07.2013 (*B.S.*, 01.10.13) (voor een meer gedetailleerde toelichting zie hierna onder punt IV).

Naast deze instrumenten bestaat nog een breder waaier aan gewestelijke "plannen en programma's", vb. emissiereductieplannen, saneringsplannen, ... Voor elk van deze instrumenten streeft de overheid naar een betrokkenheid, op zijn minst van de direct gevatte doelgroepen en andere actoren.

Titel 4 van het DABM (milieueffectrapportage – art. 4.2.4) bevat eveneens een participatiemogelijkheid in de kennisgevingsfase van een plan-milieueffectrapportage. Deze (onrechtstreekse) invulling van de Aarhus-vereiste heeft theoretisch een grotere draagwijdte want de plan-MER viseert ook andere plannen en programma's dat deze "relating to the environment". Door een decreet van 27 april 2007 werd het toepassingsgebied van de plan-MER afgebakend.

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

De Vlaamse overheid onderhoudt een uitgebreid advies- en overlegstelsel dat systematisch bij beleidsontwikkelingen betrokken wordt, en waarlangs de stem van een aanzienlijk deel van de belanghebbenden gehoord wordt. Een adequate en evenwichtige samenstelling van de advies- en overlegorganen is voorzien in de regelgeving. Wanneer een plan, programma of beleidsontwikkeling het voorwerp gemaakt wordt van een openbaar onderzoek bestaan er geen restricties t.a.v. 'het publiek' dat daarbij gemachtigd is om in te spreken. Een formele 'aanwijzing' van dergelijk publiek is dan derhalve overbodig.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 7 VERDRAG VAN AARHUS

De hogergenoemde decretale plannen en programma's hebben gedetailleerde inspraakvoorzieningen. Bij wijze van voorbeeld over de inspraakbepalingen volgt op het einde van deze sectie detailinformatie over de plannen in het kader van het integraal waterbeleid.

Bij de sectorale uitvoeringsplannen in het afvalstoffenbeleid bestaat een sterk ingeburgerde praktijk van betrokkenheid van andere overheden en andere actoren (vnl. sectoren betrokken in de keten van de afvalstof, maar ook andere organisaties).

De Europese Richtlijn 2003/35/EG heeft de Vlaamse overheid aangezet tot een doorlichting van de inspraakbepalingen bij de diverse plannen en programma's met het oog op hun verbetering. De werking van uitvoeringsgerichte plannen, programma's en sommige projecten voorziet vaak in de installatie van een adviserend orgaan waarin de uitvoeringsmodaliteiten kunnen worden besproken tussen de overheden en de diverse belanghebbende sectoren. Bij de reorganisatie van de Vlaamse overheidsorganisatie is er tevens een beknopte doorlichting gemaakt van de werking van deze organen met het oog op hun verdere optimalisatie.

Gewestelijke milieuplanning

Bij de totstandkoming van het gewestelijk milieubeleidsplan is er voorzien in de mogelijkheid van inspraak door de burger (art. 2.1.9 DABM). Na enkele tussenstadia wordt het ontwerpplan voor zestig dagen ter inzage gelegd bij de gemeenten. Iedereen kan gedurende deze termijn schriftelijke opmerkingen indienen bij de colleges van burgemeester en schepenen. Bovendien wordt in deze periode per provincie minstens één informatie- en inspraakvergadering georganiseerd. Op deze wijze is er voorzien in redelijke termijnen die bovendien voldoende vroegtijdig in de procedure plaatsvinden, waardoor alle opties nog open staan. De Vlaamse Regering brengt dit ter kennis van de bevolking door publicaties in de pers en via mededelingen op radio en televisie (art. 2.1.9 DABM). Bijgevolg vindt dit alles plaats in een open en eerlijk kader, aangezien iedereen die dit wenst op de hoogte kan zijn van het gebeuren.

De Vlaamse Regering wint de nodige opmerkingen en adviezen in en stelt het plan vast bij een met redenen omkleed besluit. De administratie stelt bij het tweede ontwerp een 'overwegingsdocument' op waarin wordt toegelicht op welke wijze met de opmerkingen van de insprekers werd rekening gehouden. Deze informatie wordt eveneens bezorgd aan de Vlaamse Regering wanneer het plan in de finale politieke besluitvorming gaat. (art. 2.1.10 DABM). Het plan wordt zowel op papier als elektronisch gepubliceerd. Bovendien wordt het plan bij uittreksel bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en ligt het ter inzage bij de provincies en de gemeenten (art. 2.1.10 DABM).

Ruimtelijke planning

De voormelde vormen van inspraak in het kader van de gewestelijke milieuplanning zijn eveneens terug te vinden in het kader van de gewestelijke ruimtelijke planning:

- het gewestelijk ruimtelijk structuurplan (het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen) en de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen worden onderworpen aan een openbaar onderzoek (artikel 2.1.3, § 3 en 2.2.7, § 2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), met ruime aankondiging via aanplakking, *Belgisch Staatsblad*, dagbladen en radio en televisie; ruime informatieverschaffing inzake de plannen; ruime mogelijkheden om opmerkingen en bezwaren te formuleren;
- het gewestelijke ruimtelijk structuurplan wordt in elke provincie onderworpen aan minstens één informatie- en inspraakvergadering (art. 2.1.3, § 4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).

De definitieve vaststelling van het gewestelijke ruimtelijk structuurplan en de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het *Belgisch*

Staatsblad en een afschrift van de plannen, adviezen en vaststellingsbesluiten worden bezorgd aan de provincies en gemeenten waar deze kunnen worden ingezien (art. 2.1.4 en 2.2.8 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening).

Bij de vaststelling van de provinciale en gemeentelijke milieuplanning en ruimtelijke plannen bestaan dezelfde inspraakmogelijkheden als bij het vaststellen van de gewestelijke plannen.

Integraal waterbeleid.

Het decreet van 18.07.2003 betreffende het integraal waterbeleid gewijzigd bij decreet van 19.07.2013(B.S., 01.10.2013) hecht veel belang aan inspraak van de burger in het te voeren waterbeleid. Dit komt in het bijzonder op twee manieren tot uiting. Ten eerste verheft art. 6, 8° van het Decreet Integraal Waterbeleid - en dit voor het eerst in de Vlaamse milieuregelgeving – uitdrukkelijk het zogenaamde *participatiebeginsel* als een milieubeginsel. Op grond hiervan moeten alle Vlaamse openbare besturen, alle diensten en agentschappen die verantwoordelijkheid dragen over het integraal waterbeleid aan de burgers *vroeg, tijdig en doeltreffend* inspraak verlenen bij de voorbereiding, vaststelling, uitvoering, opvolging en evaluatie van het integraal waterbeleid. Belangrijk hierbij om te vermelden is enerzijds dat het participatiebeginsel zijn oorsprong vindt in en refereert naar het Verdrag van Aarhus (zie de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van decreet betreffende het integraal waterbeleid, *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1730/1, blz. 21), anderzijds dat het een imperatieve verplichting inhoudt voor alle instanties om de burgers actief te betrekken niet alleen bij de voorbereiding en de vaststelling van het integraal waterbeleid (via de waterbeheerplanning), doch ook bij de concrete uitvoering ervan op het terrein.

Ten tweede werkt het Decreet Integraal Waterbeleid een gedetailleerde inspraakregeling uit op elk niveau van de waterbeheerplanning (stroomgebied- en bekkenniveau)

(1) Raadpleging van de bevolking en van de maatschappelijke doelgroepen

De maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek die het Decreet Integraal Waterbeleid oplegt, zijn voor een stuk gebaseerd op de procedure die het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid heeft uitgeschreven voor het gewestelijk milieubeleidsplan. Om een actieve betrokkenheid van en raadpleging door de bevolking mogelijk te maken, moeten de ontwerpwaterbeheerplannen en een aantal voorbereidende documenten gedurende zes maanden op de gemeenten ter inzage liggen. Gedurende die periode kan iedereen bij het gemeentebestuur schriftelijke opmerkingen maken met betrekking tot de documenten die ter inzage liggen (art. 37, § 2). Opmerkingen kunnen ook digitaal ingediend worden, rechtstreeks bij de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid. Tezelfdertijd bezorgen de instanties die de ontwerpplannen hebben opgesteld deze ontwerpen voor advies aan een aantal institutionele maatschappelijke doelgroepen (Mina-Raad, SERV, SALV (Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij) en de bekkensraden). Die krijgen ruimschoots de tijd (zes maanden) om deze ontwerpen te bestuderen en daarover advies uit te brengen (art. 37, § 3). De bepalingen met betrekking tot de bekendmaking van het openbaar onderzoek (bv. de wijze waarop het openbaar onderzoek wordt aangekondigd, de inhoud van die aankondiging, de organisatie van informatievergaderingen) werden in het gewijzigde decreet geschrapt. Dit maakt het mogelijk om de bekendmaking soepeler en meer ‘op maat’ van de doelgroepen in te vullen. De Memorie van Toelichting bij het gewijzigde decreet zegt in dit verband: *“Uiteraard zal die bekendmaking tijdig en doeltreffend gebeuren overeenkomstig het participatiebeginsel uit artikel 6,8° van het decreet.”*

Hoe belangrijk inspraak voor de burger ook is, toch moet een overmatige bevraging van de bevolking en belangengroepen best worden vermeden. In het oorspronkelijk decreet werd al maximaal gestreefd naar een koppeling in de tijd tussen de formele procedures voor inzage en inspraak van de stroomgebiedbeheerplannen en die van de bekkensbeheerplannen. Het gewijzigde decreet gaat hierin nog een stap verder. Zo worden de bekkens- en deelbekkensbeheerplannen in de stroomgebiedbeheerplannen geïntegreerd als bekkensspecifieke delen. De waterbeheerplannen op alle niveaus gaan dus gelijktijdig in

openbaar onderzoek. Ook bij de voorbereidende documenten voor de waterbeleidsnota worden de inspraakprocedures maximaal geclusterd.

(2) Procedure na afloop van het openbaar onderzoek

Na afloop van het openbaar onderzoek sturen de instanties alle door hen ontvangen schriftelijke opmerkingen door naar de instanties die verantwoordelijk zijn voor de opstelling van de waterbeheerplannen (met name de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, bekkensecretariaten). Die onderzoeken alle binnengekomen opmerkingen en adviezen, stemmen de diverse waterbeheerplannen onderling op mekaar af, maken een definitief ontwerpplan op en leggen het ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Heeft de Vlaamse regering het ontwerp van waterbeheerplan definitief vastgesteld, dan stelt ze alle betrokken instanties (gemeenten, provincies ...) hiervan in kennis. Tenslotte worden de goedgekeurde waterbeheerplannen bij uittreksel gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* en door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid digitaal beschikbaar gesteld.

XX. Opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment provided pursuant to article 7

Verklaar welke inspraakmogelijkheden er zijn tijdens de voorbereiding van het beleid dat betrekking heeft op het milieu.

Antwoord:

Het milieubeleidsplan, het waterbeleidsplan, en het afvalstoffenplan zijn voorbeelden van instrumenten die een “plan” worden genoemd, maar die een globale beleidsvisie over meerdere jaren omvatten. In die zin kunnen deze figuren even zeer als een “beleid”(-instrument) worden beschouwd.

XXI. Obstacles encountered in the implementation of article 7

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van artikel 7.

Antwoord:

1.

De omschrijving “betrekking hebbende op het milieu” zorgt niet voor een afdoende of sluitende begrenzing van het soort “plannen en programma's” waarop de bepalingen van het Verdrag van toepassing zijn. De Vlaamse overheid heeft daarom de optie genomen om het geheel van de inspraakregelingen van de plannen en programma's die onder het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur ressorteren te bekijken in het licht van het Verdrag van Aarhus. In een eerste fase is vastgesteld dat er vele inspraakregelingen bestaan, maar dat slechts weinig van deze regelingen al het voorwerp van beleidsevaluatief onderzoek hebben uitgemaakt, zodat niet van elk van de regelingen met zekerheid kan worden vastgesteld of ze voldoende effectief en efficiënt zijn.

Om draagvlak voor — en kwaliteit van — plannen te verbeteren gaan de betrokken overheids- en private actoren meer en meer samenwerken met andere betrokken actoren. Inspraak blijkt immers over het algemeen moeilijker met succes te organiseren indien:

- ze in een laat stadium plaatsvindt (wanneer de burger de indruk heeft dat alles toch al beslist is);
- de 'mentale afstand' tussen de actoren erg groot is (vb. hogere overheid met individuele burger).

Bij sterk uitvoeringsgerichte "plannen en programma's" wordt, naast de toepassing van formele regelgeving, meer en meer geëxperimenteerd met diverse vormen van 'interactief beleid'. Dat gebeurt omdat reglementair voorziene inspraakbepalingen soms ontoereikend blijken om op het terrein, bvb. bij een inrichtingsproject, de lokale burgers en andere betrokkenen voldoende te bereiken.

2.

Voor wat betreft de plan-milieueffectrapportage rezen in het verleden soms problemen inzake de procedurele afstemming van de participatievereiste en –mogelijkheden in de milieueffectrapportageprocedure met de geëigende procedure van de planopmaak. Het nieuwe decreet van 27 april 2007 bevat bepalingen die deze afstemming verzekeren.

3.

Met betrekking tot de inspraakregeling in het Decreet Integraal Waterbeleid zijn er volgende opmerkingen.

Uit de voorbije openbare onderzoeken over de eerste generatie waterbeheerplannen (voor de bekken- en deelbekkenbeheerplannen van 22 november 2006 tot 22 mei 2007, voor de stroomgebiedbeheerplannen van 16 december 2008 tot en met 15 juni 2009) blijkt dat:

- het moeilijk is om de burger te bereiken en hem trachten te motiveren om zijn participatierecht op te nemen;
- de planning voor het integraal waterbeleid met de diverse planningsniveaus en planningscycli voor de burger een complex gegeven was;
- de bepalingen in het decreet Integraal Waterbeleid over de praktische organisatie van het openbaar onderzoek en de terinzagelegging onvoldoende afgestemd waren op de mogelijkheden van de moderne communicatietechnologie.

Deze vaststellingen werden mee in overweging genomen bij de aanpassingen aan het decreet via het gewijzigde decreet Integraal Waterbeleid van 19.07.2013. Zo werd o.m. de mogelijkheid voorzien om digitaal te reageren en werd de planningscyclus in elkaar geschoven zodat voortaan de waterbeheerplannen op de verschillende niveaus samen voorgelegd worden.

XXII. Further information on the practical application of the provisions of article 7

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak in besluiten over specifieke activiteiten (= plannen en programma's ?) in artikel 7.

Answer:

XXIII. Website addresses relevant to the implementation of article 7

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

XXIV. Efforts made to promote public participation during the preparation of regulations and rules that may have a significant effect on the environment pursuant to article 8

Beschrijf welke inspanningen er gedaan worden om doeltreffende inspraak te bevorderen tijdens de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelgevingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Beschrijf, voor zover passend, de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE PARTICIPATIE BIJ ONTWERPREGELGEVING

De belangrijkste regelgeving inzake de participatie bij ontwerpregelgeving door het adviesstelsel is vervat in de volgende decreten:

- Decreet van 27.06.1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, *B.S.*, 03.09.1985
- Decreet van 07.05.2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, *B.S.*, 25.08.2004
- Decreet van 29.04.1991 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regels inzake de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen, *B.S.*, 31.05.1991
- Decreet van 30.04.2004 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel "Strategische adviesraad" en tot wijziging van diverse andere decreten, *B.S.*, 08.06.2004.

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 8 VERDRAG VAN AARHUS

Consultaties over ontwerpen van regelgeving verlopen voornamelijk via het georganiseerde adviesstelsel van het Vlaamse Parlement en de Vlaamse Regering. Ontwerpen van decreet en van besluit worden voor advies voorgelegd aan de Mina-Raad, de SERV, en de SARO: Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening. Daarin zijn vnl. maatschappelijke groeperingen en experts (vb. uit de academische wereld) vertegenwoordigd. De individuele burger is niet rechtstreeks bij betrokken. De adviesraden spannen zich wel in om voor belangrijke onderwerpen, bij de onderbouwing van hun adviezen informatie op te doen over wat er leeft buiten de eigen kring, bijvoorbeeld door hoorzittingen te organiseren.

Binnen haar voornemen om aan reguleringsmanagement te gaan doen heeft de Vlaamse Regering beslist om een systeem van 'regelgevingsimpactanalyse' (RIA) in te stellen, te samen met een 'regelgevingsagenda' waarmee ontwerpen van regelgeving worden gesignaleerd. Hierbij is het de bedoeling dat externe consultaties over beleidsvoornemens van regelgeving meer systematisch en gemakkelijker zullen kunnen verlopen.

Op provinciaal en gemeentelijk niveau bestaat er een gelijkaardige regeling: enkel via de provinciale, resp. gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur en de provinciale, resp. gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening is inspraak mogelijk tijdens de voorbereiding van uitvoerende regelingen en/of algemeen toepasselijke wettelijk bindende normatieve instrumenten.

Naast advisering wordt er vaak ook overleg gepleegd tussen de milieuoverheid en de doelgroepen. Het voormalige project 'doelgroepenbeleid' is thans een permanente opdracht geworden van het departement LNE en optimaliseert de betrokkenheid van industrie, landbouw en consumenten bij het beleid.

Binnen de Vlaamse overheid en het Departement LNE zijn er een aantal goede voorbeelden van doorgedreven participatie van/met doelgroepen en burgers, onder meer bij het geactualiseerd Sigmaplan via een beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroep, een klankbordgroep met de doelgroepen, diverse thematische werkgroepen met de doelgroepen en hoorzittingen voor de burgers. En ander voorbeeld is de participatie met alle doelgroepen en alle betrokken administraties en overleg met lokale besturen en burgers bij de instandhoudingsdoelstellingen (Instandhoudingsdoelstellingen zijn de doelstellingen voor de instandhouding van de leefgebieden en van de habitats of populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten).

Bij specifieke instrumenten van milieuregelgeving is een expliciet systeem van inspraak en participatie ingesteld, zoals bijvoorbeeld in het Decreet van 15.06.1994 betreffende de milieubeleidsovereenkomsten, *B.S.*, 08.07.1994). Dit systeem garandeert dat milieubeleidsovereenkomsten ook onderworpen worden aan verschillende externe toetsen.

XXV. Obstacles encountered in the implementation of article 8

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van artikel 8.

Antwoord:

XXVI. Further information on the practical application of the provisions of article 8

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak omvat in artikel 8.

Antwoord:

XXVII. Website addresses relevant to the implementation of article 8

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

XXVIII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to justice in article 9

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot de rechter in artikel 9.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 9 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. Alsook in het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
- (i) eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 niet behandeld werd in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan;
  - (ii) waar er een bepaling is voor zo een beroep bij een rechterlijke instantie, een dergelijk persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet duur is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie;
  - (iii) eindbeslissingen ingevolge deze paragraaf bindend zijn voor de overheidsinstanties die de informatie bezit en de redengeving schriftelijk geschiedt, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat binnen het kader van haar nationale wetgeving, leden van het betrokken publiek die voldoen aan de criteria van **paragraaf 2** toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6,
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, leden van het publiek toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende milieu;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
- (i) de in paragraaf 1, 2 en 3 bedoelde procedures voorzien in passende en doeltreffende middelen;
  - (ii) zulke procedures eveneens voldoen aan de (andere) vereisten van deze paragraaf;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechterlijke en rechterlijke herzieningsprocedures.

Antwoord:

I. TOEPASSELIJKE REGELGEVING INZAKE TOEGANG TOT DE RECHTER

- Decreet van 26.03.2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 01.07.2004, err. *B.S.*, 18.08.2004, gewijzigd bij de decreten van 27.04.2007 (*B.S.*, 05.11.2007) en 21.06.2013 (*B.S.*, 19.07.2013).
- Besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie, *B.S.*, 05.11.2007.
- Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, *B.S.*, 03.06.1995 (DABM), titel IV: milieueffect- en veiligheidsrapportage, art. 4.6.4 (MER/VR: Heroverwegingsmogelijkheden)
- Decreet van 28.06.1985 betreffende de milieuvergunning, *B.S.*, 17.09.1985
- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
- jurisdictionele mogelijkheden: zie federaal rapport (www.health.fgov.be)

II. OMZETTING RELEVANTE DEFINITIES UIT ART. 2

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

III. TOEPASSING NON-DISCRIMINATIE

Zie hoger de commentaar bij art. 4 van het Verdrag van Aarhus.

IV. IMPLEMENTATIE ART. 9 VERDRAG VAN AARHUS

(a) Met betrekking tot paragraaf 1

(i) + (ii)

De informatiezoeker kan beroep instellen tegen elke beslissing van een overheidsinstantie inzake de toegang tot milieu-informatie of na het verstrijken van de termijn waarbinnen de beslissing moest worden genomen of in geval van een onwillige uitvoering van een beslissing (art. 22 DOB). Dit beroep wordt ingediend bij een administratieve beroepsinstantie die is samengesteld uit ambtenaren die door de Vlaamse regering worden aangewezen. Het beroep is gratis en moet schriftelijk worden ingediend, per fax of per e-mail binnen dertig kalenderdagen na het versturen van de beslissing of na het verstrijken van de uitvoeringstermijn.

De onafhankelijkheid van deze beroepsinstantie is wettelijk gewaarborgd (art. 26 DOB): *“De beroepsinstantie oefent zijn taak volledig onafhankelijk en neutraal uit. Bij de behandeling van de beroepen kan ze geen instructies ontvangen. Haar leden kunnen evenmin geëvalueerd of tuchtrechtelijk vervolgd worden op basis van de motieven die aan de beslissingen ten grondslag liggen in het kader van de taken die hun zijn toegewezen in dit decreet”*.

De procedure bij de beroepsinstantie is kosteloos.

Tegen de beslissing van de beroepsinstantie kan beroep tot vernietiging ingesteld worden bij de Raad van State binnen een termijn van zestig dagen. Dit is een federale bevoegdheid. Zie federaal rapport. (www.health.fgov.be)

(iii)

De beslissingen van de beroepsinstantie houdende inwilliging van een beroep zijn bindend voor de instantie tot wie ze zijn gericht. Art. 24, § 3 DOB verplicht de instantie die de informatie in haar bezit heeft of in een archief heeft neergelegd om de beslissing tot inwilliging van het beroep zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen veertig kalenderdagen uit te voeren. Eventueel kan de termijn van uitvoering verlengd worden tot vijftig kalenderdagen. Als de instantie de beslissing van de beroepsinstantie niet tijdig heeft uitgevoerd, voert de beroepsinstantie de beslissing zelf zo snel mogelijk uit. De beroepsinstantie kan hierbij een ambtenaar de opdracht geven om zich ter plaatse te

begeven teneinde zelf de beslissing uit te voeren. Dit kan slechts na een schriftelijke waarschuwing. De tenuitvoerlegging gebeurt op persoonlijke kosten van de persoon die verantwoordelijk is voor de niet-uitvoering van de beslissing van de beroepsinstantie.
Raad van State: federale bevoegdheid

(b) Met betrekking tot paragraaf 2

Administratief beroep i.v.m. bepalingen van artikel 6

Wat de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning betreft bestaat er overeenkomstig het Milieuvergunningsdecreet en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening in eerste instantie een administratieve beroepsprocedure. Daarna zijn nog jurisdictionele beroepsmogelijkheden voorhanden.

Wat de milieuvergunning betreft, kan tegen beslissingen in eerste aanleg van het college van burgemeester en schepenen beroep worden ingesteld bij de bestendige deputatie, en tegen beslissingen van de bestendige deputatie in eerste aanleg bij de Vlaamse Regering (Minister voor Leefmilieu) (art. 23 Milieuvergunningsdecreet). Dit beroep kan worden ingesteld door de aanvrager, door de gouverneur, door de leidende ambtenaar van de overheidsinstanties die advies verleenden, door het schepencollege (eerste klasse), en door natuurlijke personen en rechtspersonen, die ten gevolge van de vestiging en de exploitatie rechtstreeks hinder kunnen ondervinden, alsook door elke rechtspersoon die zich de bescherming van het leefmilieu statutair tot doel heeft gesteld, ten minste vijf jaar rechtspersoonlijkheid bezit en in zijn statuten het grondgebied omschreven heeft tot waar zijn bedrijvigheid zich uitstrekt (art. 24, § 1 Milieuvergunningsdecreet).

Het administratief beroep heeft devolutieve werking in die zin dat de beroepsinstantie de vergunningsaanvraag in al zijn aspecten moet heronderzoeken.

Wat de stedenbouwkundige vergunning betreft, kan tegen de uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissing van het college van burgemeester en schepenen een georganiseerd administratief beroep ingesteld worden bij de deputatie door de aanvrager van de vergunning, een natuurlijk persoon of rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks hinder of nadelen kan ondervinden, een procesbekwame vereniging, de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar en de adviserende instanties onder een aantal voorwaarden (artikel 4.7.21 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening). Tegen de beslissing van de deputatie kunnen de aanvrager, de betrokken vergunningverleners, een natuurlijk persoon of rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks hinder of nadelen kan ondervinden, een procesbekwame vereniging, de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar en de adviserende instanties onder een aantal voorwaarden (artikel 4.8.16 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) in beroep komen bij de Raad voor vergunningsbetwistingen (administratief rechtscollege). Dit betreft een jurisdictioneel beroep.

Wanneer de voormelde administratieve beroepsmogelijkheden uitgeput zijn bestaan er jurisdictionele beroepsmogelijkheden. Dit betreft een federale bevoegdheid (zie federaal rapport) (www.health.fgov.be)

(c) Met betrekking tot paragraaf 3

Het betwisten, via bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures, van het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties dat strijdig is met de bepalingen van het nationale recht betreffende het milieu kan via diverse administratieve beroepsmogelijkheden:

- indienen van een klacht bij een ombudsdienst;
- willig beroep bij de overheid die de beslissing nam;
- hiërarchisch beroep bij de hogere overheid;
- georganiseerd beroep voorzien bij wet of decreet;
- beroep bij de toezichthoudende overheid.

en via diverse jurisdictionele beroepsmogelijkheden wanneer de voormelde administratieve beroepsmogelijkheden uitgeput zijn. Dit betreft een federale bevoegdheid (zie federaal rapport) (www.health.fgov.be)

(d): Met betrekking tot paragraaf 4

(i) Voor wat betreft de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur

Wanneer de beroepsinstantie het beroep inwilligt, staat zij de openbaarmaking toe (art. 24, § 2 DOB). De gevatte overheidsinstantie voert de beslissing tot inwilliging zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen veertig kalenderdagen (vijfenvijftig kalenderdagen wanneer een verlengingsbeslissing is genomen) uit. Als de overheidsinstantie de beslissing niet heeft uitgevoerd binnen deze termijn, dan voert de beroepsinstantie de beslissing zelf de beslissing zo spoedig mogelijk uit. Voor de meeste instanties kan de beroepsinstantie een ambtenaar gelasten zich ter plaatse te begeven om zelf de beslissing ten uitvoer te leggen, na een schriftelijke waarschuwing (art. 24, § 3 DOB).

In het algemeen

Of de hiervoor vermelde administratieve en jurisdictionele herzieningsprocedures voorzien in “*passende*” en “*doeltreffende*” middelen, is vaak voorwerp van betwisting. Niettemin is een behoorlijke waaier van middelen, al naar gelang het geval, beschikbaar: het herstel in de oorspronkelijke toestand, een schadevergoeding, een gevangenisstraf, een geldboete, een bevel tot staken van een bepaalde handeling of activiteit, het uitvoeren van aanpassingswerken, de eiser bevelen zelf het vonnis uit te voeren op kosten van de verweerder, een dwangsom opleggen per tijdseenheid dat het vonnis niet wordt nageleefd of per overtreding, enzovoort.

(ii) Voor wat betreft de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur

De beroepsinstantie brengt haar beslissing schriftelijk, per fax of per e-mail binnen een termijn van dertig kalenderdagen ter kennis van de aanvrager. Deze termijn kan verlengd worden tot een termijn van vijfenveertig kalenderdagen wanneer de gevraagde informatie moeilijk tijdig te verzamelen is, of als de toetsing van de aanvraag aan de uitzonderingsgronden moeilijk tijdig uit te voeren is (art. 24, § 1 DOB).

De beslissingen van de beroepsinstantie zijn openbaar (art. 10, in fine van het besluit van de Vlaamse regering tot oprichting van de beroepsinstantie inzake de openbaarheid van bestuur) en worden gepubliceerd op het Internet (www.vlaanderen.be/openbaarheid).

In het algemeen

Of de procedures zelf “billijk”, “snel” en “niet onevenredig kostbaar” zijn, is evenzeer vaak voorwerp van discussie. Normaliter zijn de beslissingen in het kader van voormelde herzieningsprocedures schriftelijk, openbaar en toegankelijk. Zie ook federaal rapport: (www.health.fgov.be)

(e) Met betrekking tot paragraaf 5

Bij elke beslissing of administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor de burger of een andere overheidsinstantie, moeten tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld, zoniet wordt de beslissing niet geldig ter kennis gebracht. Bij ontstentenis van die vermelding, neemt de termijn voor het indienen van een beroep een aanvang vier maanden na kennisgeving van de beslissing, terwijl de normale beroepstermijn dertig kalenderdagen bedraagt (art. 35 DOB).

Het Milieuvergunningsdecreet en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (en hun respectievelijke uitvoeringsbepalingen) bepalen dat bij beslissingen over aanvragen voor milieuvergunningen en stedenbouwkundige vergunningen moet gewezen worden op de

beroepsmogelijkheden, indien die er zijn. Ook in andere sectorale milieuwetgeving werden dergelijke bepalingen opgenomen. Op die manier wordt elke rechtsonderhorige die in aanraking komt met dergelijke overheidsbeslissingen op de hoogte gebracht van de beroepsmogelijkheden, overeenkomstig met de door artikel 9, lid 5 Aarhusverdrag gevraagde waarborg.

Zie ook federaal rapport: (www.health.fgov.be)

XXIX. Obstacles encountered in the implementation of article 9

Beschrijf de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 9.

Antwoord:

Inzake art.9.1: zie onder 'obstacles' bij art. 4.

XXX. Further information on the practical application of the provisions of article 9

Verschaf verder informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot de rechter overeenkomstig artikel 9, bv. zijn er statistieken beschikbaar over milieurechtspleging en zijn er bijstandsmechanismen om financiële of andere barrières voor toegang tot de rechter weg te nemen of te verminderen?

Antwoord:

XXXI. Website addresses relevant to the implementation of article 9

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Artikels 10-22 zijn niet voor nationale implementatie.

XXXII. Algemene opmerkingen over het doel van het Verdrag

Geef aan, indien passend, hoe de implementatie van het Verdrag bijdraagt tot de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn.

Antwoord:

Zie federaal rapport: (www.health.fgov.be)

XXXIII. Wetgevende, bestuursrechtelijke en andere maatregelen met het oog op de toepassing van de bepalingen van Artikel 6 bis en bijlage I bis inzake genetische gemodificeerde organismen

Wat betreft de wetgevende, bestuursrechtelijke en andere maatregelen met het oog op de toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het milieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, moet het volgende verduidelijkt worden:

(a) Wat betreft **paragraaf 1** van artikel 6 bis en:

- (i) **paragraaf 1** van bijlage I bis, de maatregelen die opgenomen werden in het regelgevingskader van de Partij, voor doeltreffende informatieverstrekking en inspraak bij het nemen van onder artikel 6 bis vallende besluiten;
- (ii) **paragraaf 2** van bijlage I bis, de uitzonderingen, voorzien in het regelgevingskader van de Partij, op de in de bijlage I bis vastgestelde inspraakprocedure en de criteria op basis waarvan de uitzonderingen worden bepaald;
- (iii) **paragraaf 3** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om op passende en effectieve wijze een samenvatting van de kennisgeving die is ingediend voor het verkrijgen van een vergunning voor de doelbewuste introductie in het milieu of het op de markt brengen van een GGO, alsook het beoordelingsrapport wanneer dit voorhanden is, aan het publiek ter beschikking te stellen;
- (iv) **paragraaf 4** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de in deze paragraaf opgesomde informatie niet als vertrouwelijk wordt aangemerkt;
- (v) **paragraaf 5** van bijlage I bis, de maatregelen die genomen werden om een transparante besluitvorming te waarborgen en om het publiek toegang te verschaffen tot de desbetreffende procedurele informatie. Deze informatie betreft o.a.:
  - a. de aard van de eventuele besluiten;
  - b. de voor de besluitvorming verantwoordelijke overheidsinstantie;
  - c. de overeenkomstig paragraaf 1 van bijlage 1 bis vastgestelde inspraakregelingen;

- d. de overheidsinstantie waarvan relevante informatie verkregen kan worden;
- e. de overheidsinstantie waarbij opmerkingen kunnen worden ingediend en de daartoe voorziene termijn;

- (vi) **paragraaf 6** van bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de krachtens paragraaf 1 van bijlage I *bis* genomen maatregelen het publiek de mogelijkheid bieden om op elke passende wijze alle opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde doelbewuste introductie, inclusief het op de markt brengen;
- (vii) **paragraaf 7** van de bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat er rekening gehouden wordt met de resultaten van de in paragraaf 1 bijlage I *bis* bedoelde inspraakprocedure;
- (viii) **paragraaf 8** van de bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat wanneer een overheidsinstantie een onder deze bijlage vallend besluit heeft genomen, de tekst van dat besluit openbaar wordt gemaakt, samen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd;

(b) Wat betreft **paragraaf 2** van artikel 6 *bis*, de maatregelen die genomen zijn om zich ervan te vergewissen dat de eisen van bijlage I *bis* en de bepalingen van hun nationaal kader inzake bioveiligheid elkaar aanvullen en ondersteunen, met inachtneming van de doelstellingen van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid.

Antwoord:

Het Almaty-amendement werd in het Vlaamse Gewest goedgekeurd door het decreet van 19.12.2008, wat uiteindelijk leidde tot de internationale ratificatie door België op 17.06.2009.

Hoewel art. 6 *bis* en Annex I *bis* uitsluitend op federaal niveau zijn omgezet, zijn de gewesten betrokken bij de consultatieprocedure van de toelatingsprocedures van doelbewuste introductie van GGO's voor andere doeleinden dan in het in de handel brengen. Zie federaal rapport.

XXXIV. Belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 6 bis en bijlage I bis

Beschrijf hieronder de belemmeringen bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 6 bis en bijlage I bis.

Antwoord:

XXXV. Bijkomende inlichtingen inzake de toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis en bijlage I bis

Gelieve bijkomende informatie te verschaffen over de concrete toepassing van de bepalingen van artikel 6 bis inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het leefmilieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, zoals de statistieken en de andere beschikbare informatie inzake de inspraak van het publiek bij besluiten hierover of bij de besluiten die krachtens paragraaf 2 van bijlage I bis beschouwd worden als uitzonderingen op de inspraakprocedures zoals beschreven in deze bijlage.

Antwoord:

XXXVI. Nuttige websites inzake de toepassing van artikel 6 bis

Desgevallend, nuttige websites geven, met name websites waar er informatie gevonden kan worden over de besluiten inzake genetisch gemanipuleerde organismen en hun verspreidingsgebied:

Antwoord:

XXXVII. Follow-up on issues of compliance

If, upon consideration of a report and any recommendations of the Compliance Committee, the Meeting of the Parties at its last session has decided upon measures concerning compliance by your country, please indicate (a) what were the measures; and (b) what specific actions your country has undertaken to implement the measures in order to achieve compliance with the Convention.

Please include cross-references to the respective sections, as appropriate.

Antwoord: